

Külföldi Jatekszin Kiadja a magyar todos tarsasag.
(Ausländische Schaubühne.). 1. Iphigenia Taurisban. Drama.
Forditotta Kiss Janos. (Iphigenie auf Tauris.)

Trattner

Pesten; Budapest 1833

Signatur: 55627-A.1

Barcode: +Z174548502

Zitierlink: <http://data.onb.ac.at/ABO/%2BZ174548502>

Umfang: Bild 1 - 112

Nutzungsbedingungen

Bitte beachten Sie folgende Nutzungsbedingungen: Die Dateien werden Ihnen nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke zur Verfügung gestellt. Nehmen Sie keine automatisierten Abfragen vor. Nennen Sie die Österreichische Nationalbibliothek in Provenienzanangaben. Bei der Weiterverwendung sind Sie selbst für die Einhaltung von Rechten Dritter, z.B. Urheberrechten, verantwortlich.

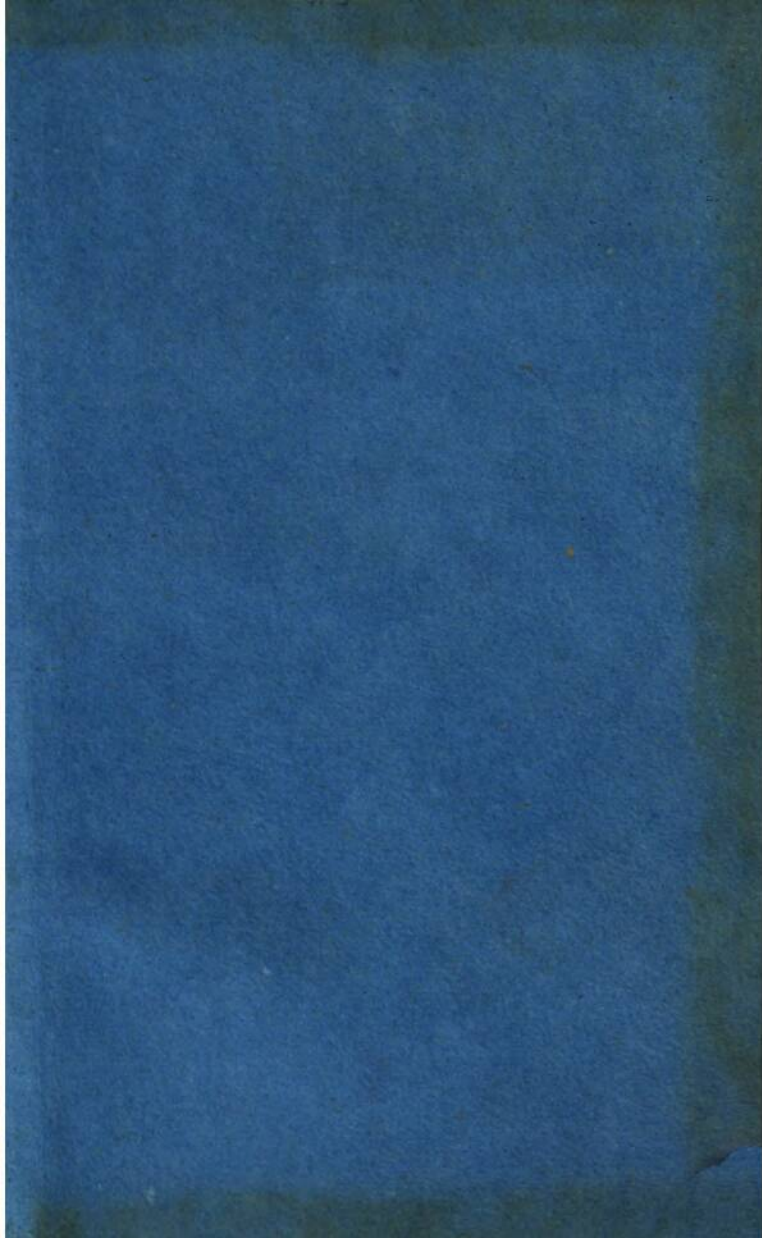
Hinweis: Das Dokument enthält hinterlegte Textdaten, die eine Suche in der Datei ermöglichen. Diese Textdaten wurden mit einem automatisierten OCR-Verfahren ermittelt und weisen Fehler auf.

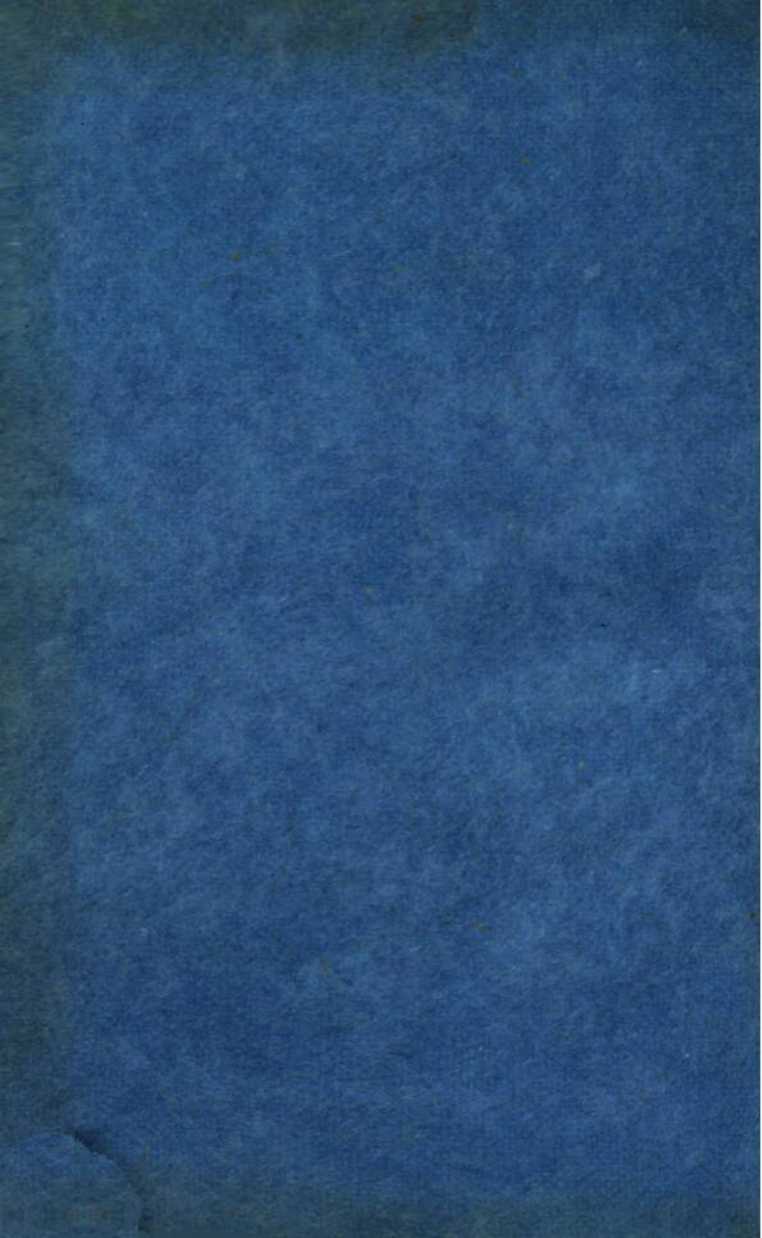
KÖNIGLICHE BIBLIOTHEK

55.627-A

Alt-

43. 182

55627-A.

KÜLFÖLDI JÁTÉKSZÍN.

KIADJA

A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG.

ELSŐ KÖTET.

IPHIGENIA TAURISBAN.

PESTEN.

TRATTNER - KÁROLYI' NYOMTATÁSA.

1833.

IPHIGENIA TAURISBAN.

D R A M A

G O E T H É T Ő L.

FORDITOTTA

K I S J Á N O S,

SUPERINTENDENS, A' M. T. TÁRSASÁG' RENDES
TAGJA.

PESTEN.

TRATTNER - KÁROLYI' NYOMTATÁSA.

1833.

S Z E M É L Y E K.

IPHIGENIA.

THOAS, A' TAURISIAK' KIRÁLYA.

ORESTES.

PYLADES.

ARKAS.

Nézőhely a' Diana' temploma előtti berek.

ELSŐ FELVONÁS.

E L S Ő J E L E N E T.

IPHIGENIA.

Árnyékaid' hives homályiba,
Lombokkal ékes régi szent berek,
Mint istenném' csendlakta hajlokába,
Borzadva 's bus szívvel jövők ma is,
Ugy mintha benned most járnék előszer;
'S itt semmikép megszokni nem tudok.
Régóta rejt e' tájon engemet
Egy fő erő, mellynek meghódolok,
'S még is rideg' külföldi 's uj vagyok.
Mert engem oh a' tenger elrekeszt
Szeretteim' honától, és gyakorta
Órákig állok a' parton, keresve
Lelkemmél a' görögföldet; de csak
Zugó hab ad sohajtásimra választ.
Jaj annak, a' ki jó szüléitől
Távol magányban él! Az a' butól
Emésztve érzi szüntelen szívét.
Minduntalan repülnek andalgási
A' helyre, hol legelső napsugár

Szemébe tűnt, 's gyermektestvérivel
 Enyelgve szent barátságot kötött.
 Az istenek' tettét nem gáncsolom;
 De asszonyoknak rossz osztály jutott.
 A' férjfi ur honában, 's hadban is
 'S külföldön is magán segíteni képes;
 Szerez 's örül, harczol 's vig győzödelmet
 Vagy harczmezőn dicső halált arat.
 Mi keskeny és szűk körben él az asszony!
 Egy durva férj' parancsítól ha függ,
 Az is szerencse már és tiszt; de hát ha
 Bal sorsa honjából kikergeti!
 Így engem itt Thoas, egy áldott ember,
 Szent lánczokon keményen fogva tart.
 Ah, melly pirulva vallom meg, hogy én
 Neked, veszélyből mentő istennémnek,
 Örömtelen szolgállok. Érdemed
 Önkényti hódolást méltán kíván.
 Benned bizám mindenkor és bizom,
 Diana! még most is ki engemet,
 A' legnagyobb királynak gyermekét,
 Veszély elől karodban elhozál.
 'S ha oh te, Zevs' leánya, a' dicsőt,
 Kit tőlem elszakasztva gyötröttél,
 Ha isteneknek mását Agamemnont
 Fénnyel tetézve Troja' pusztulása
 Után viszont házába juttatád,
 'S nejét, Elektráját, 's fiát, e' drága

Kincseit megőrzéd boldog állapotban:
 Vigy engem is szeretteim közé,
 Megmentve, mint haláltól elvevél,
 Ez élettől, melly második halálom.

M Á S O D I K J E L E N E T.

IPHIGENIA. ARKAS.

ARKAS.

Téged, Diana' papnáját, köszöntet
 Jó szívvvel a' király, kitől jövök.
 Ma Tauris' istennéje' templomában
 Áldozni készül, a' sok uj 's jeles
 Győzelmekért. Jelentem ezt sietve.
 Hadával a' király is nyomban itt lesz.

IPHIGENIA.

Készen vagyunk tisztelve látni őket,
 'S Thoasnak áldozatja istennénk
 Által kegyes szemmel tekintetik.

ARKAS.

Te is, szelid szüz és szent, 's olly igen
 Tiszteltetett papné, oh bár te is
 Kegyesb 's vigabb szemmel tekintenél
 Reánk. Mikép örülnénk! Titkosan
 Nagy bú emészt szünetlen tégedet;
 Sok évek óta nem hallunk tetőled
 Egyetlen egy jó kedvű hangot is.

Mióta itt ismerlek, engemet
Tekinteted mindig rettegtetett;
Bezárkozott lelked talám le van
Nyugözve kebled' belső rejtekében.

IPHIGENIA.

Úgy illik egy árvához 's elhagyotthoz.

ARKAS.

Mikép lehetsz te árva 's elhagyott?

IPHIGENIA.

Honunkká a' külföld mikép lehet?

ARKAS.

'S honod neked már rég külföld leve.

IPHIGENIA.

Azért sir 's vérzik szívem szüntelen.
Jaj! serdülésem' első éviben,
Midőn atyám, anyám 's testvéreim
Eggyé levénk, 's midőn mi gyermekek,
Mint sarjadékok ég felé nővénk,
Egy átok akkor engem elkapá
Szeretteim közül 's a' szép kötél
Érczézzel elszakasztá, 's ifjuságom'
Vig kedve tüstént hervadott 's kihalt.
'S ha mentve megmaradt is életem,
Nem más vagyok, csak árnyék, új öröm'
Virága nem teremhet már szivemben.

ARKAS.

Boldogtalan ha vagy, mikép hiszed,
Hálátlan is vagy azt állíthatom.

IPHIGENIA.

Hálám irántatok van szüntelen.

ARKAS.

Olly tiszta nincs, a' millyenért szokott
 A' szép 's nemes lélek mivelti jót,
 Nincs olyan arcz, melly pártfogóinak
 Elégedést és kedvelést mutatna.
 Mély titku sors midőn több év előtt
 E' templomunkba szentelt tégedet,
 Thoas legott hűséggel 's tisztelettel
 Fogott fel, istenek' sajátjaként;
 'S hozzád ez a' hon irgalmas leve,
 Melly mindenekhez szörnyű volt elébb,
 Mert senki sem kötött ki partjainkon,
 Ki nem lett volna véres áldozat
 Diana' szent oltára' zsámolyán.

IPHIGENIA.

Lehelni 's élni e' kettő nem egy.
 Mi élet az, mellyet szentelt helyen
 Sirok felett lengő árnyék gyanánt
 Elgyászolok? Vagy érzett 's kellemes
 Életnek azt nevezni képes-e,
 Ha minden álmadozva tölt napunk
 Ama' komor napokra int ügyelni,
 A' mellyeket magokról nem tudó
 Bus holtak innepelnek Letheparton?
 Az élet csak halál, ha haszna nincs;
 'S az asszonyé e' sors, kivált enyém.

A R K A S.

Megengedek, 's egyszersmind szánlak is
 Nemes negédédért, melly tenmagaddal
 Nem hágy elégedned 's emészt buval.
 Mióta itt vagy, hasztalan vagy-e?
 Ki üzte el királyunk' durvaságít?
 Az ősi rendszert, melly minden jövénnyt
 Eddig Dianának feláldozott;
 Kitörli ugy kegyes beszédével,
 Hogy sok fogoly, kit várt kinos halál,
 Honába vissza épen elmehet?
 Valljon boszút kíván-e állani
 Ezért Diana; sőt nem hallja-e
 Kegyes fülekkel esdeklésidet?
 'S nem ad-e uj meg uj győzelmeket
 Hadunknak? És nem sokkal boldogabb-e
 Minden jobágy? mióta a' király,
 Ki olly soká vitézül csak 's hiven
 Igazgatott, ma már teáltalad
 Jó lenni is tud, és az engedés'
 Tisztét nekünk olly könnyüvé teszi?
 Te azt haszontalannak tartod-e,
 Ha tőled ezrek nyernek enyhülést?
 Ha annak a' népnek, melly tégedet
 Az istenektől nyert, örök szerencse'
 Forrása vagy? ha száz külföldinek
 Itt, a' veszély' 's halál' vidékein,
 Honába bátran juthatást szeredsz?

IPHIGENIA.

Jótételünk nagyon csekély 's kevés,
Ha észre vesszük mennyi a' hiány.

ARKAS.

Dicséred azt, becsét ki elfelejti?

IPHIGENIA.

Hibás az, a' ki tetteit latolja.

ARKAS.

Szintugy hibás, ki fitymál érdemet,
Mint a' ki fattyubeccsel kérkedik.
Higy énnekem, 's kövesd intésit annak,
Ki tisztelőd 's igaz javad' kívánja.
Midőn veled beszél ma a' király,
Kegyeljed, a' mit vágy jelenteni.

IPHIGENIA.

Minden baráti szód busít. Gyakorta
E' vágy elől bajjal tértem ki már.

ARKAS.

Vigyázz, ne tégy magadnak kárt magad.
Mióta elvesztette a' fiát
Kevés barátinak hisz a' király,
'S ezeknek is nem annyit mint előbb.
Írighy úgy tekint minden jelesb
Házbéli ifjat, mint uralkodásban
Ellenfelét, 's fél, hogy magányosan
Öreg korában elhagyatva lesz,
Vagy pártütés vet véget életének.
A' scythá nem szeret sokat beszélni,

Kivált nem a' király, ki csak parancshoz
 Szokván 's tevéshöz, a' beszéd' finom
 Vivése által nem tud czélt keresni.
 Szabódva, vagy önkényt őt félreértve
 Gátot ne tégy dolgába'; sőt fele
 Utig te menj elébe nyájasan.

IPHIGENIA.

Magam siettessem hát a' veszélyt?

ARKAS.

Veszély-e az, ha nőjének kíván?

IPHIGENIA.

Nekem veszély, 's a' legnagyobb veszély.

ARKAS.

Csak adj bizalmat hát szerelmiért.

IPHIGENIA.

Félelmemet ha egyszer elveszi.

ARKAS.

Előtte sorsodat mért titkolod?

IPHIGENIA.

Papnéhoz illik titkot tartani.

ARKAS.

Király előtt nem illik titkolódní,
 'S ha nem kíván is nyílt vallástevést,
 Nagy lelke mélyen érzi, melly igen
 Bezárod őelőtte szívedet.

IPHIGENIA.

Talán haragszik is titkon reám?

ARKAS.

Alig ha nem. Rólad sem szól ugyan;
 De észre úgy vevém beszédiből,
 Hogy birni téged eltökélve van.
 Ne hagyd, ne hagyd magára, kérlek, őtet,
 Ne hogy haragja gyuljon ellened,
 'S boldogtalan légy 's sirva bánd utóbb
 Tanácsom' elvetését hasztalan.

IPHIGENIA.

Hogyhogy? gonosz 's olly cél van a' király'
 Szívében, a' melly senkihez sem illik,
 Kit istenes 's nemes szív lelkesít?
 Ágyába elragadni készül-e
 Erővel a' szentelt oltár elől?
 Ha úgy van, a' nagy istenek' kegyét,
 Kivált Dianaét hívom segédül,
 'S e' bátor istenné papné' ügyét,
 'S örök szüz a' szüzét bizony felfogja.

ARKAS.

Attól ne félj! A' vér' fellobbanása
 Nem hajtja a' királyt illy vakmerő
 Ifjúi tette. Más kegyetlenebb
 Tettet gyanítok én felőle, mellyet
 Bizonnyal elkövet, mint ismerem,
 Mert lelke hajthatatlanul kemény.
 Azért, könyörgök, hálát és bizalmat
 Mutass hozzá, ha többet nem tehetsz.

IPHIGENIA.

Ha többet is tudsz oh hagyd értenem.

ARKAS.

Tudd-meg magától. Im jó a' király;
Saját szived serkent, mert tiszteled,
Hogy őt bizalmas 's szép móddal fogadd.
Az asszonyok jó szóval sokra mennek
Olly férjfinál, kiben nemes sziv él.

IPHIGENIA maga.

Azt nem tudom mikép követhetem
A' hű sziv' illy kegyes tanácsait;
De a' királynak sok jótétiért
Jó szókat adni, tiszttem; ezt teszem,
'S hogy a' hatalmasnak színezés kívül
Mondhassak, a' mi kellemes, kívánom.

HARMADIK JELENET.

IPHIGENIA. THOAS.

IPHIGENIA.

Királyi jókkal áldjon tégedet
Az istenné! Dicsőség, győzelem,
Kincs, híveid' virágzó állapotja,
'S minden kegyes szándékid' bététele
Legyen jutalmad; hogy ki élsz sokaknak,
Sokak felett szerencsés is lehess.

THOAS.

Elég szerencsés volnék, hogyha népem
 Dicsérne. A' mit szerzek, több gyönyört
 Szült másnak, mint nekem. Legboldogabb az,
 Akár király akár koldus legyen,
 Kit házi boldogság öröme gyujt.
 Mély bánatomban részt vevél, mikor
 Mellőlem ellenségi kéz miatt
 Egyetlen egy kedves fiam kimúlt.
 Míg a' boszúvágy birta lelkemet,
 Nem szerze házam' pusztasága kint;
 De most, midőn győztem 's az ellenség'
 Hazája rontva van 's fiam boszúlva:
 Nincs semmi otthon, a' mi kedvet adjon.
 Azt a' vidámon engedést, a' mi
 Minden szemekből tündöklött elébb,
 Már elnyomák a' titkos aggodalmak.
 Mindenki a' jövődöt kémleli,
 'S nem önkényt hódol a' gyermektelennek.
 Most eljövék ezen templomba, hol
 Gyakorta kértem is, háláltam is
 Győzelmet. Egy ohajtást hordozok
 Régóta keblemben, melly nem lehet
 Előtted ujság 's meglepő. Reménylem,
 Hogy téged népem' és magam' javára
 Házomba viszlek én menyasszonyúl.

IPHIGENIA.

Az ismeretlennek nagy 's ritka kegy

Ez oh király! Pirúlva állok itt
 Én bujdosó, ki e' parton nem mást
 Csak pártfogást kerestem, mellyet adsz.

THOAS.

Hogy származásod' titkát 's sorsodét
 Előttem is mint minden más előtt
 Ugy rejtet, azt egy nép sem kedvelné.
 E' part ijeszti a' jövőnyt; szokás
 És kénytelenség megkívánja ezt.
 De tőled, a' ki sérelemtelen
 Itt mint barátsággal fogadt vendég
 Függetlenül élhetsz kényed szerint,
 Tőled bizalmat vártam, mellyet hű
 Gazdaskodó várhat vendégitől.

IPHIGENIA.

Hogy házamat 's szüléimnek nevét
 Titkoltam, oh király, azt félelem
 Okozta, nem gyanú. Mert jaj! hahogy
 Tudnád ki áll itt, melly átkot visel,
 Talán irtóznék tőle nagy szived,
 'S nem hogy megosztaná székedet vele,
 Inkább tüstént hazád' határiból
 Kikergetnéd 's elébb mint rendelé
 A' sors, honába hogy még visszamenjen,
 És véget érjen bujdosásiban,
 Azon veszélynek adná martalékul,
 Melly a' csavargót és hazúl-üzöttet.
 Durván ijesztve várja mindenütt.

THOAS.

Az istenek bár mit végeztek is
 Felőled és egész házad felől:
 Mióta itt lakol 's vendégi just
 Nálunk nyerél, az ég' áldásai
 Szállnak reánk. Nehéz hinnem nekem,
 Hogy benned egy bűnöst védelmezek.

IPHIGENIA.

Nem a' vendég, kegyed nyer annyi jót.

THOAS.

Gonoszra szórt kegyünk áldást nem ad.
 A' hallgatást hát 's titkolást szakaszd el;
 Nem rossz szívű kívánja tőled azt.
 Az istenné kezem közé adott:
 Mint szentje, nékem is szentem valál.
 Utóbbra is törvényem lesz szava.
 Honodba visszatérhetést ha várhatsz,
 Minden kíváнатimmal felhagyok.
 De hogyha útag végkép zárva van,
 'S ha nemzetséged elkergettetett,
 Vagy szörnyű sors által kiirtatott:
 Ugy nem csak egy törvény szerint enyém vagy.
 Légy nyílt, tudod, hogy szóm' megszoktam állni.

IPHIGENIA.

Nem könnyen oldja nyelvem a' kötél,
 Kiadni titkát, mellyet régen őriz,
 Mert akkor ez, használjon bár vagy ártson,
 A' szívet, e' legbiztosabb lakát,

Örökre hagyja-el. Tudd meg tehát
 Én Tantalus' véreből származám.

THOAS.

Nagy szó esék-ki szádból csendesen.
 Hát ősed az, kit ismer a' világ
 Az istenek' hajdanti kedvesének?
 E' Tantalus volt-e, kit Jupiter
 Vendégül asztalához ültete,
 'S az istenek is nagy gyönyörködéssel
 'S orakulum-szólásként hallgatának?

IPHIGENIA.

Ez az. De isteneknek emberekkel
 Nem kellne, ugy, mint társaikkal élni;
 Embernemünk gyarló 's erőtelen,
 'S elszédül a' nagyon magas helyen.
 Ő nemtelen nem volt, sem áruló;
 De nagy szolgálni, és csak gyenge ember
 Mulatni a' magas dörögtetővel.
 Így vétke is csak ember' tette volt.
 Kemény ítélet érte; 's a' regék
 Azt hirdetik, hogy őtet büszkeség
 És hivtelenség buktatá alá
 A' Tartarusba. 'S oh az istenek'
 Haragja minden magvát is gyűlölte.

THOAS.

Saját bűnéért-e vagy ősiért?

IPHIGENIA.

A' nagytevésre kész szivet, 's Titánok'

Erőhatalmát minden származéki
 Tagadhatatlanul öröklötték;
 De homlokokra érczkötőt koholt
 Az isten, és komor szemök elől
 Rejté a' józan bölcsesség szerint
 Menő tanácsot, mértéklést 's türeést;
 Kényök hamar dühös vadság leve
 'S dühök határtalan' szilajkodék.
 Pelops a' Tantalus' kedves fia,
 Ez a' hatalmas vágyu, már öléssel
 És árulással szerze legszebb nőt,
 Onomaus' lyányát Hippodamét.
 Férjének az Thyestet és Atreust
 Szülé, kik atyjok' szívét mostoha
 Testvérökért kitetsző lánggal égni
 Irigy szemekkel sejtik, és frigyét
 Kötvén, kivégzik titkon bátyjokat.
 Az atyjok Hippodamiát gyanítja
 Gyilkosnak, és fiát durván kívánja
 Ettől, 's ez öngyilkossá lesz —

THOAS.

Mi lelt?

Beszélj tovább, ne bánd bizalmadat,
 Szólj.

IPHIGENIA.

Boldog a' ki ősiről beszélve
 Nagyságokat vigan hirdetheti,
 'S szelíd örömmel látja, mint csatlódik

Szép 's hosszú lánczhoz ő! Mert hirtelen
 'S egyszerre egy ház sem szül szörnyeget,
 Sem félistent. Csak a' jók' és rosza'
 Tartós sorából válik a' világ'
 Szemfénye 's átka. Közzülök kihál
 Az atyjok, Atreus Thyestessel
 Uralkodik. De nem tarthat soká
 Az egyesség. Thyestes mocskot ejt
 A' bátyja' agyán. Ez kikergeti
 Honából őt. Thyestes álnokul
 Boszut forralva bátyja' egy fiát
 Ellopta titkon, és sajátjaként
 Nevelte fel színlett atyáskodással.
 Ennek szívét boszúval és dühvel
 Betölti, 's Atreushoz küldi atyja'
 Testvéreben saját atyját megölni.
 Az ifju' célját értvén a' király,
 Kemény boszút áll rajta, vélve hogy
 Testvére' magzatját gyilkolja meg.
 Megtudja későn, kit kinoztatott
 Halálra, 's vágyván állni nagy boszút
 Rut szörnyüséget érlel. Tetteti,
 Hogy meg van engesztelve. Visszahívja
 Honába öcscsét mind a' két fiával.
 A' gyermekek levágva sült gyanánt
 Asztalra undok étkül feltetetnek.
 'S midőn Thyestes jól lakván saját
 Husával, elfogódik mély butól,

A' gyermekek' hollétét kérdezi,
 'S szózatjokat már véli hallani:
 Atreus dühös kacaj között veti
 Elébe a' konczolt főt 's lábakat. —
 Elfordulsz, oh király, 's iszonykodol:
 Így akkor a' nap is elvonta tőlök
 Szemét 's örök pályájáról kitért.
 Ezek valának papnéd' ősei;
 'S boldogtalan sorsuk' 's zavart eszköz'
 Sok más bizonyágít az éj takarja
 Szárnyával 's csak homályosan mutatja.

THOAS.

Rejtsd-el te is. Elég. Ne hozz elő
 Több szörnyeket. De mondd-meg, melly csoda
 Származtat e' vad fajból tégedet?

IPHIGENIA.

Atreus' első magzatja Agamemnon
 Az én atyám. De bátran mondhatom
 Hogy ezt kicsiny koromtól fogva én
 Nemében egy remeknek ismerém.
 Engem szült Klytemnestra néki, mint
 Zsengét, utóbb Elektrát. Békességben
 Országolt a' király és Tantalus'
 Házába a' nemismert csend betért.
 De a' szülék' kedvén egy csorba látszott;
 Nem volt fiok. 'S alig telt bé a' vágy,
 'S Orestes a' kedvencz, alig virult
 Leánytestvéri közt, hogy uj csata

Készült a' már megbátorult ház ellen.
 Ismérítek hirtől azt a' hadat,
 Melly a' görög nemzet' vitézeit
 A' legszebb asszony' elrablásaért
 Boszúállásra hívta Troja ellen.
 Övék-e már a' város, nem tudom.
 Atyám vezérle a' görög hadat.
 Soká hiában kellett várniok
 Aulisban kedvező szelet, mivel
 Neheztelvén Diana a' vezérre
 Késlelte a' sietni akarókat,
 'S Kalchassal a' király' idősb leányát
 Kivántatá magának. Engemet
 Anyámmal együtt a' táborba csaltak,
 'S az oltárhoz ragadtak áldozatnak.
 Az istenné megengeszteltetett;
 Nem ontatá vérem', sűrű felhőbe
 Elrejte, 's itt e' templomban jövék
 Magamhoz a' halál' félelmiből.
 Ez ez vagyok én Iphigenia,
 Agamemnon' leánya, 's unokája
 Atreusnak és sajátja Dianának.

T H O A S.

Téged nekem királyi vér sem tesz
 Többé, mint ismeretlenül valál.
 Ismétlem azt a' mit mondék imént:
 Jőj, osztozzál-meg, mim van, mindenemben.

IPHIGENIA.

Mikép merném ezt tenni, oh király?
 Az éltemet megőrző istenasszony
 Nem bír-e teljes jussal engemet?
 E' védhelyet számomra ő kereste,
 'S azért tart itt talán, hogy rémüléssel
 Megbűnhődött atyám öreg korában
 Leljen vigasztalást bennem 's gyönyört.
 Talán közel van visszatérhetésem,
 'S tetszése ellen lenne örök frigyem.
 Kértem, jelentse, itt maradjak-e.

THOAS.

Elég jel az, hogy eddig még itt vagy.
 Mentségeket ne fürkészsz gondosan;
 Sok szóval kár könyörgést megtagadni:
 Csak egyet ért a' kérő: a' nemet.

IPHIGENIA.

Nem elvakító szókat mondok én;
 Kitártam e' szív' belső rejtekét.
 'S nem érzed-e magad, mint kényszerít
 Illy sors atyám', anyám', testvéreim'
 Velem létét forrón ohajtani,
 'S kívánni, hogy szüléim' pitvarában,
 Hol néha még a' bánat emleget,
 Körülem úgy, mint újjászült körül,
 A' szép vigság az ősi oszlopokra
 Repkényt kerítgessen megtértemért.

Oh vajha tenmagad küldnél oda!
 Új életet nyernénk én 's kedvesim.

THOAS.

Menj vissza hát! Tégy úgy, mint vágy szived;
 Ne halld a' jó tanács' 's az ész' szavát.
 Egészen asszony, járj mint indulat
 Zablatlanúl elránt ide 's tova.
 Ha keblöket szerelemvágy hevíti,
 Nem tartja őket semmi szent kötél,
 'S csábítójokkal atyjok' anyjok', férjök'
 Hü karjait tüstént elhagyni készek.
 'S ha bennök a' vad kény lecsendesült,
 Hiában hat reájok hű 's erős
 Okokkal a' tanács' aranyszava.

IPHIGENIA.

Eszmélj nemes szavadra, oh király!
 Bizalmamért ilyen jutalmat adsz-e?
 Elkészülél csenddel hallgatni ki?

THOAS.

Reménytelenre nem készültem-el.
 De kelle várnom azt is: tudhatám
 Hogy asszony az, kivel dolgom leend.

IPHIGENIA.

Ne szidjad, oh király! szegény nemünket.
 Nem tündöklők az asszony' fegyveri
 Mint a' tiéitek, de nem rutak.
 Elhigyled, abban meghaladlak, hogy
 Tisztábban látom, a' mi jódra válik.

Velem 's magaddal ismeretlenül
Hiszed, hogy egy szoros frigy boldoggá
Kettőnket tenne, 's jó szívvel 's reménnyel
Erőlteted megegyezésemet.

De én hálát adok nagy istenimnek,
Hogy észt 's erőt adnak reá nem állni
E' frigyre, mellyet nem kedvelnek ők.

THOAS.

Nem Istenség, csak a' szív szól belőled.

IPHIGENIA.

Hozzánk csak a' szív által szólnak ők.

THOAS.

'S nekem jusom nincs őket hallani?

IPHIGENIA.

Zajgó heved nem hagyja hallni őket.

THOAS.

Csak a' papné hallhatja 's senki más?

IPHIGENIA.

Kivált királynak kell ügyelni rájuk.

THOAS.

Szent hivatal, 's a' Zeusnek asztalához
Öröklött jus közelb viszen hozzájuk,
Mint egy gyarló vadat.

IPHIGENIA.

Kisajtolád

Bizalmamat, 's im ekkép bünteted.

THOAS.

Ember vagyok 's tanácsos vetni véget.

Szavam tehát megálljon: légy papné,
 Mivé kiválasztott az istenasszony.
 De megbocsásson énnekem Diana,
 Hogy vétkem által 's lelkem' sérelmével
 A' régi áldozat soká megszűnt,
 E' földre nem jöhet bántatlanúl
 Külföldi, rá halált mond ősi szabda.
 Te engemet kedveskedéseiddel,
 Mellyekben most leányom' érzetit
 Másszor menyasszonyom' tüzes hevét
 Örülve láttam, mint varázs kötéllel
 Lelánczolál 's tiszttem' felejtetéd.
 Elaltatád egészen lelkemet,
 Melly nem hallá jobbágyaim zugását;
 Most ők fijam' korán halásáért
 E' szín alatt okoznak engemet.
 Már kedvedért nem gátlom azt a' vágyot
 A' melly a' régi áldozást kívánja.

IPHIGENIA.

Nem kedvemért kívántam gátolást.
 Nem érti a' mennyben lakókat az,
 Ki őket vérszopóknak képzei;
 Csak önkeménységét ruházza rájuk.
 Im engem is kivett az Istenné
 A' pap' kezéből, intve, hogy neki
 Szolgálatom becsesb lesz, mint halálom.

THOAS.

A' szent szokást nem illik változékouy

Eszünk szerint csavarva érteni.
 Tedd tisztedet, 's enyímet én teszem.
 Két útasok, kik a' part' barlangjában;
 Találtatának, 's kikről nem lehet
 Gyanítani jót erántunk, fogva vagynak.
 Először e' kettőnek vére folyjon
 Mint istennédnek olyan áldozat,
 Millyennel én már rég adós vagyok.
 Ezennel küldöm, tisztedet tudod.

IPHIGENIA maga.

Szent istenné, tudsz te segíteni!
 Van felhőd sanyarúk előtt a' jót
 Rejtni, 's szél' segedelmivel, a' sors'
 Ércznyügét leoldva, vizen
 'S a' fene scytha' pusztá vidékin
 Túl, szabad menedékire vinni.
 Bölcseséged előtt kitakarva van
 A' mult és valamit hoz idő még.
 Szemed vigyáz jó hiveidre
 Mint az éjek' élete a' nap'
 Földre vigyáz és osztogat áldást.
 Ne hagyd oh kezeim' mocskolni vérrel!
 Jót az senkinek soha nem szül,
 'S a' nem akarva megöltnek is üldözi
 Képe, akárhova menjen az ádáz
 Gyilkolót 's ijeszti gyakorta;
 Minthogy az istenek a' nap alatt is
 A' jó emberi nyájra gyönyörrel

Néznek , és szeretik rövid éltét
 Nyujtani boldogul , és úgy akarják ,
 Hogy sok olyan időre tegyen szert ,
 Mellyben vígan örülhet az ég 's föld'
 Kellemit csudálva szeretve.

MÁSODIK FELVONÁS.

E L S Ő J E L E N E T.

ORESTES , PYLADES.

ORESTES.

Halál' ösvénye ez , mellyen megyünk :
 Lelkem hová tovább lecsendesül.
 Midőn Apollot kértem , üzze el
 A' bosszu' szörnyü hóhéristennéit
 Mellőlem , itt Taurist bíró kegyes
 Hugának templomában láttaték
 Igérni istenszóval enyhülést ;
 'S ígérétét most látom teljesedni ,
 Mert a' halál kinomnak véget ad.
 Melly könnyü lesz nekem , kit Isten üldöz ,
 'S elmémben is gyakorta megzavar ,
 Megválni a' nap' szép sugáritól !

'S ha lenni kell, hogy Atreus' únokáji
 Győzelmi szép halált ne érjenek,
 'S mint őseim 's atyám, én is kinos
 Baromként áldozatnak essem el:
 Legyen! Tanácsosb itt oltár körül
 Kimúlni, mint alávaló szugolyban,
 Hol törbe a' rokon gyilkos kerít.
 Engedjete, ti földalattiak,
 Kik a' rólam folyó 's minden nyomom'
 Festő vért szomjuzván vadász ebek
 Gyanánt kergettek szünhetetlenül
 Engedjete kis nyugtot, nem sokára
 Leszállok én hozzátok, a' napfény
 Ne lásson engemet, se titeket.
 Kisértetek ne vijjanak tovább
 Érettem a' föld' szép zöld szőnyegén.
 Ott, ott alant kereslek fel, hol majd
 Örök bus éjben egyesít a' sors.
 Csak téged, Pylades, bűnöm 's bolygásom'
 Vétketlen részesét, csak tégedet
 Sajnálak illy korán ama' setét
 Országba vinni! Élted vagy halálod
 Ez egy ád még reményt vagy aggodalmat.

PYLADES.

Orestes, én még nem vagyok olly kész
 Az árnyékok' honába szállani.
 Én még azon töröm fejem', mikép
 Intézzem a' setét éjhez csavargva

Vivő utat felső világ felé.
 Halálra gondom nincs, ott jár eszem,
 Az Istennek' tanácsa nem nyit-e
 Elillanásra ajtót vagy kaput.
 Akár félünk, akár nem; a' halál
 Utóbb elér. Nekem még akkor is
 Ha áldozandó fűrtinket nyiri
 Már a' papné, éltünk' mentése lesz
 Egyetlen egy gondom. Ne süllyedj el
 A' buba; vesztedet sietteti
 A' csüggedés. Apollo azt igérte,
 Hogy húga' templomában enyhülést
 Erőt 's hazádba eljutást találsz.
 Az Istenek nem kétértelműleg
 Beszélnek, a' mint a' busúlt gyanítja.

O R E S T E S.

Az élet' gyászos fátyolát anyám
 Kicsiny koromban már reám takarta.
 Így serdülék, atyám szakasztott mása,
 'S komor szemem keményen vádoló
 A' két szerelmes' álnok tételét.
 Gyakran midőn Elektra, a' néném
 A' lángoló körül siránkozék,
 Mellé ülék szemem' reá meresztve.
 Illyenkor ő sokat beszéle jó
 Atyánk felől; 's oh hányszor azt kívántam
 Hogy lássam őtet és vagy én hozzája

Mehessek el vagy ő honába jöjjön!
Eljött az a' nap —

PYLADES.

Oh erről ne szólj!
Pokol lakóinak való e' tárgy!
Mi szebb emlékezésekből vegyünk
Erőt ujonnan hősi nagy tettekre.
Az Isteneknek széles e' világon
Sok jók' szolgálatjára van szükségek.
Nekik te is kellesz; nem vittek el
Midőn atyád Orkushoz kénytelen
Lement.

O RESTES.

Oh vajha! köntösét ragadva
Kisértem volna őt!

PYLADES.

Ekkép reám
Ügyeltek, és azért hagyának itt.
Mert hogyha elvesztettelek vala
Mi volnék, azt nem is gondolhatom.
Mivel mióta létemet tudom,
Csak a' te kedvedért kívánok élni.

O RESTES.

Ne hozzd elő ama' szép sorsomat,
Midőn szabad helyem volt nálatok,
Nemes szívű atyád bus ifjuságom?
Hervadt virágít gondosan dajkálta;
'S te foghyatatlanul vig én körültem

Mint könnyü tarka lepke bajtalan
 Bokor körül, repdesve szüntelen,
 Új életárt enyelgettél belém,
 Ugy hogy veled felejtván nagy bajom'
 Ifjúi kedv' szeszével teltem el.

PYLADES.

Mikor szeretni kezdtelek, csak akkor
 Kezdettem élni.

ORESTES.

Mond gyötrődni inkább.
 Az én bajom' fő sulyja ez, hogy én,
 Mint pestises szarándok, mindenütt
 Kint és halált keblemben hordozok,
 'S akármilyen szép 's egészséges hely is
 Miattam a' virágzó arczokat
 Lassú halál' színével vonja be.

PYLADES.

Ha mérget és pestist lehelne szád,
 Orestes, én már rég kimultam volna.
 De jó kedvű 's vidám szívű vagyok.
 'S repülni nagy tettekre szárnyakat
 Vidám szív ad.

ORESTES.

Nagyokra? Úgy vagyon;
 Egykor sejténk előttünk illyeket.
 Ha gyakran együtt kergeténk hegyen
 Völgyön vadat, 's reménylénk hogy melyünk
 'S karunk erősödvén, utóbb ősink

Módjára, így vadászunk buzogánnyal
 'S nyilakkal itt zsiványt ott szörnyeget ;
 'S ha estve a' tenger kövecspartján
 Egymásra dülve ültünk csendesen ,
 Játszó habok csapkodták lábainkat
 'S szemünk előtt olly tág volt a' világ :
 Ollyankor néha fegyverünk után
 Kapánk 's jövendőnk' fényes tettei
 Ezer 's ezer csillag gyanánt ragyogtak.

P Y L A D E S .

Temérdek munka az , mellyet szívünk'
 Vágy vinni véghez. Minden hősi tettet
 Egyszerre tenni olly nagyúl szeretnénk ,
 A' millyenné utóbb nevelkedik ,
 Ha népek , évek , nemzetségek által
 Hirdettetik költői dal szerint.
 Mi szépek és dicsők az ősi tettek
 Ha , csendes esti lantverés között
 Az lfjunak fülébe zengenek ,
 'S a' mit teszünk , nekünk , mint ő nekik ,
 Akkor mikor tevék , csak aggalomnak
 És tördeléknek látszik.
 Így a' mi tőlünk fut , kergetjük azt ,
 Lábunk előtt nem ügyelünk az utra ,
 'S atyáink' mente' 's földi élete'
 Nyomát szemünk alig sejdíti meg.
 Csak árnyaik felé vágyunk sietni ,
 Mellyek arany felhők közt hegytetőn

Messzünnen istenképekként igéznek.
 Én a' felől nem tartok semmit, a' ki
 Dicsértetéseiről álmodoz.
 De adj barátom hálát Isteninknek,
 Veled hogy illy korán annyit tetettek.

O R E S T E S.

Az a' kívül szerencsés tetteket
 Vitetnek véghez, a' ki a' hazát
 Veszélyek ellen védi, vagy nagyítja,
 'S elejt vagy megszaszalt ellenfelet,
 Hálát elég okokra nézve adhat;
 Mert legnagyobb örömmel töltözik.
 De engemet, választván gyilkosul,
 Anyámnak, a' ki tőlem tisztelést
 Érdemle, hóhérává tette nek.
 'S midőn a' rút tettet velem rútul
 Boszultaták, örvénybe buktatának.
 Elhidd ez által is csak Tantalus
 Nemét verik, hogy én, vég sarjadék,
 Se vesszem el vétketlenül 's ne érjek
 Tisztességes halált.

P Y L A D E S.

Az Istenek
 Atyák bűnét nem büntetik fjakban:
 Akárki is, rossz a' vagy jó, saját
 Tettéért vesz jutalmat. A' szülék'
 Áldása száll örökségül, nem átka.

ORESTES.

Nem áldások hozott e' helyre minket.

PYLADES.

Ha az nem, hát az Istenek' tanácsa.

ORESTES.

Tanácsok fog tehát elveszteni.

PYLADES.

Tedd azt, a' mit kívánnak 's várákozzál.

Apollohoz ha a' hugát viszed,

'S ha egy nemes szívű néptől imádva

Lakoznak ők mind ketten Delphiben,

Ugy e' dicső pár illy szép tetterért

Hozzád kegyes leend. Megmentenek

Az alvilágiaktól. Már e' szent

Erdőbe most sem jó egy is feléd.

ORESTES.

Talám tehát nyugalmas lesz halálom.

PYLADES.

Egészen más az én gondolkozásom.

A' multat és jövőt irányosan

Vizsgálva, a' csomót feloldozá.

Az Istenek' tanácsában talám

Régóta készül a' nagy munka. E' vad

Partról 's e' véres emberáldozás

Mellől Diana elkivánczik.

Mi nézeténk ki a' szép tettere, minket

Dicsőít az 's csudálatos dolog!

Mihelyt kilépénk, rá szorítatunk.

O R E S T E S.

Az Istenek' tanácsát és saját
Kivántodat fris ésszel öszvecsatlod.

P Y L A D E S.

Mit ér eszünk, ha a' kéklő egekben
Lakók' szavára bölcsen nem vigyáz?
Egy Isten a' nemes szivüt, de nagy
Vétküt nehéz munkára hívja meg,
'S ugy látszik a' lehetlent bizza rá.
Végtére győz a' hős, 's midőn lakol,
Szolgál az Isteneknek 's a' világnak.

O R E S T E S.

Ha sorsom azt akarja, hogy megéljek,
'S nagyot tegyek, gyógyítsa mennybeli
Erő e' szédülést, a' melly anyám'
Vérével ázott úton elragad
Holttak felé; apassza el kegye
Azt a' forrást, a' melly anyám' sebéből
Ömöl reám 's örökre mocskosít.

P Y L A D E S.

Ne zúgolódj! A' bajra bajt tetézs, '
'S a' Fúriák' tisztét magad gyakorlod.
Maradj veszteg, mig én kigondolok
Mindent, utóbb majd egyesült erő
Kivántatik, 's magamhoz hivlak akkor:
Megért tanács szerint fogván kezet,
A' nagy dologban eljárjunk merészen.

ORESTES.

Ulysses az, ki itt szól.

PYLADES.

Mit csufolsz

Egy hőst magának minden tartozik
Választani, kit vezér gyanánt kövessen
Olympus utján. Én megvallhatom
Okos fortélyt nem tartok illetlennek
Ahhoz, ki nagy 's merész dolgokra vágy.

ORESTES.

Én a' vitézt és nyílt szívűt dicsérem.

PYLADES.

Azért nem is kértem tőled tanácsot,
Már téve egy lépés van általam
Az öröktől tudom, hogy egy dicső
Külföldi asszony a' dühös szokást
Rablánczra vetvén emberek helyett
Tömjént, hálát 's könyörgést áldozik
Az Isteneknek. Mindenek dicsérik,
Amazon származás, a' mint hiszik,
És nagy veszély elől futott ide.

ORESTES.

Aligha, a' mit felvilágosíta,
Viszont be nem setétül a' bűnös
Itt léte által, a' kit mindenütt
Egy vastag éj gyanánt borít ez átok.
Vérszomjuzó szentség az ó szokás'
Lánczát leoldja, hogy vesztünk legyen.

Bennünket a' király' dühe megöl,
Ha asszony véd ez ellen, mit nyerünk?

PYLADES.

Hogy asszony véd, szerencse! mert a' férjfi,
Ha még olly jó is, a' kegyetlenséghez
Hozzá szokik, 's a' mit gyűlölt elébb
Törvény gyanánt tekinti azt utóbb
Kemény 's más emberré lesz, mint k ivolt.
De asszony a' mit egyszer eltökél,
Nem áll el attól. Jobban bizhatol
Hozzá jó 's rossz dologban.— Ime jó.
Hagyj itt, külön köszöntöm. Nem tanácsos
Tüstént tudatni sorsunkat 's nevünket.
Meglátlak még elébb mig szól veled.

MÁSODIK JELENET.

IPHIGENIA. PYLADES.

IPHIGENIA.

Ki vagy, 's honnét jössz, mond meg, utazó!
Ha nem csalatkozik szemem, görögnek
Inkább mutat mivoltod, mint Scythának.

(Leoldja róla a' lánczot)

Ez a' szabadság ártalmas lehet;
Az Istenek vegyék el a' veszélyt,
Mellyben forogtok itt.

PYLADES.

Oh égi hang!
 Külföldön a' honnyelv mikép igéz!
 Atyáim' ősi földjét én fogoly
 Ujjonnan képzelem szemembe tűnni.
 Engedd örömmel mondanom, hogy én is
 Görög vagyok. Kevés pillantatig
 Felejtkezém sorsom' keserviről;
 Ez a' dicső jelenmény bájola.
 Oh értesíts, ha a' sors végzete
 Nem tiltja, melly magas família
 Adá éggel-rokon személyedet.

IPHIGENIA.

Az Istenné kiválasztott 's szentelt
 Papnéja szól veled. Többet ne kérdj.
 Mond meg ki vagy, 's minő boldogtalan
 Csillag hoz téged' és barátodat.

PYLADES.

Melly vad szerencse hányjon számtalan
 Veszély között, könnyen megmondhatom.
 Oh vajha, Istenszármazat, te is
 Olly könnyen önthetnél reményt belénk!
 Kretából Adrast' gyermekei vagyunk,
 Az ifjabb én 's Cephalus a' nevem,
 Laodamas a' másik és idősb.
 Egy harmadik 's középső a' frigyet
 Testvéri közt felbontá jó korán.
 Szelíden engedénk anyánk' szavának,

Mig Trojánál vitézkedék atyánk;
 De hogy prédával telve vissza jött,
 'S hamar kimult; az országlás miatt
 Had támadott a' testvérek között.
 Én a' legéltesbbel fogék kezét.
 Orozva ez perlő öcscsét megölte.
 A' nagy bűnért a' Fúriák szegényt
 Kegyetlenül kinozzák 's kergetik.
 De e' vad partra Delphi' Istene
 Reménnyel küldé 's azt parancsolá:
 Hogy húga' templomában itt keressük
 Az olly nagyon szükséges enyhülést.
 Foglyok vagyunk, 's azért hozattatunk
 Hozzád, hogy áldozz fel. Már ezt tudod.

IPHIGENIA.

Leomla Troja? mond meg, kedves ember.

PYLADES.

Porrá lón. Oh kegyes, légy pártfogónk!
 Siess az Isten' biztatásaként
 Segíteni. Szánd meg a' nehéz bajút,
 Testvéremet vidítsd szives szavakkal.
 De kérve kényszerítlek, bánj vele
 Kimélve; mert öröm mint fájdalom
 'S emlékezés beteg szívét hamar
 Felháborítja 's megzavarja. Ekkor
 Hagymázi bódulásba elmerül
 'S szép lelke Fúriák' bitangja lészen

IPHIGENIA.

Akármi nagy bajod van is, felejtsd
Könyörgök, míg nekem nem válaszolsz.

PYLADES.

A' híres város, melly tíz hosszú évig
Egész görög hadnépnek ellent állt,
Leomla és nem újul fel soha.
De sok nagy emberünk halála azt
Velünk soká megemlegetteti.
Achilles ott ment sirba 's szép barátja.

IPHIGENIA.

Elhunytatok ti is hát, égi fények!

PYLADES.

Igy Palamedes 's Telamon Ajaxa
Sem láthaták viszont honjok eget.

IPHIGENIA.

Az én atyámról hallgat; nem veszett el.
Nem, ő nekem még él, ujúl szivem'
Reménye, még fogom szemlélni őtet!

PYLADES.

De boldogok, kik ellenség előtt
Találtak egy keser' édes halált.
Mert a' homokba jöttéket közös
Öröm helyett keserves kínra várta
Egy megbusult Isten' kemény haragja.
Nem zeng-e itt a' hir' harsány szava?
Hová csak elhat; mindenütt beszéli,
Mi szörnyü dolgok estenek hazánkban.

Titok neked, mikép töltötte el
 Jaj és fohász Mycene' palotáit? —
 Rút czimborát füzvén Klytemnestra
 Aegisthel, álnokul hálóba csalta
 Férjét, 's megölte visszajöttekor. —
 Te e' királyi házat tiszteled,
 Mint látom, és erősen küzködöl
 Magaddal a' szörnyü esot felett.
 Baráti frigy kötött-e tégedet
 Hozzá, vagy egy tájéki születés?
 Tudasd velem, 's bocsáss meg énnekem,
 Hogy én jelentem a' rossz hirt előszer.

IPHIGENIA.

Mond meg mikép ment véghez a' nagy bün?

PYLADES.

Megérkezése napján a' király,
 A' ferdőből midőn frisúlve már
 Kilépne, nőjétől ruhát kíván,
 'S ez a' veszély' leánya egy redős
 'S ravasz szövésü tág lepelt vetett
 Vállára és fejére, 's a' mig ő
 Abból magát próbálja fejteni,
 Aegisth az áruló agyon veré.
 'S így eltakarva mult ki e' nagy ember.

IPHIGENIA.

'S minő jutalmat yett a' czimborás?

PYLADES.

A' már bitangolt ágyhoz birodalmat.

IPHIGENIA.

A' gyilkolást tehát rut tűz szülé?

PYLADES.

Az, és boszulás' régi vágyja is.

IPHIGENIA.

'S miért gyuladt boszúra a' királyné?

PYLADES.

Nagyon sulyos tettért, mi mentené,

Ha gyilkolást lehetne menteni.

Aulisba csalta őtet a' király

'S midőn egy Isten a' görög sereg

Utját dühös szelekkel gátolá,

Idősb leányát Iphigeniát

Diana' oltárán feláldozá

A' nép' javára. Ez Klytemnestrát

Ugy ingerelte, hogy hizelkedő

Aegisthnek engedett, 's önnön maga

Döntötte sirba férjét hitlenül.

IPHIGENIA. (ábrázatját betakarván)

Most már elég. Utóbb fogsz látni még.

PYLADES.

Ugy látszik, a' királyi ház' baját

Nagyon szívére vette. Ám akárki

Legyen, de a' királyt ismerte ő

'S nagy származásból rabbá leve.

Szerencse ez nekünk: vidulj szívem,

Siess evezni arra gondosan,

Reményed hol mutatja csillagát.

HARMADIK FELVONÁS.

ELSŐ JELENET.

IPHIGENIA. ORESTES.

IPHIGENIA.

Boldogtalan leoldom lánczodat,
 Jelül, hogy vár rád még nagyobb veszély.
 Az a' szabadság, mellyt e' szent kör ad
 Csak nagy beteg' végső enyhülete
 Csak pillanat 's halál postája. Még
 Nem mondhatom, nem képes mondanom,
 Hogy vesztetek mulhatlan. Én magam
 Mikép legyek gyilkostok? 'S míg Diana'
 Papnéja én leszek, hozzátok érni
 Mind addig egy léleknek sem szabad.
 De hogyha tiszttem úgy, mint a' boszus
 Király kívánja, véghez nem viszem
 Papnét helyettem szűzeim közül
 Választ, 's legott én rajtatok csupán
 Forró fohászimmal segíthetek.
 Oh drága földim! a' legalacsonyabb
 Rabszolga is, ki tüzhelyéhez ért
 Honisteninknek, a' külföldön angyal.
 Mikép fogadhatlak tehát titek?
 Elég örömkönyekkel áldva, kik

Az általam szüléi ölben is
 Tiszteltetett nagy hősök képeit
 Előmbbe festétek, 's e' bús szívet
 Uj szép reménnyel megvigasztalátok!

ORESTES.

Titkolni származásod' és neved'
 Ok kényszerít-e? vagy tudnom szabad,
 Ki szól velem kegyszűzek' hangjain?

IPHIGENIA.

Utóbb megismersz majd. De most beszéld el,
 Testvéred a' mit félig monda csak,
 Mi véget értek a' hősök, kiket
 Trója alól megérkezések óta
 Váratlanul kemény sors üldözött
 Én gyenge korban vettetém ugyan
 E' partra: még is jól emlékezem
 Mikép tekinték félékeny 's szemérmes
 Szemekkel elbámulva e' vitéz
 Lelkekre. Ugy látszék személyeikben
 Az ó világ' Olympusban lakó
 Dicsői jöttek Ilium' vesztére,
 És Agamemnon volt a' legdicsőbb.
 Oh szólj, való-e, hogy a' maga nője
 'S Aegisth megölték őtet álnokul?

ORESTES.

Való.

IPHIGENIA.

Jaj, jaj neked boldogtalan

Mycene! Így tehát teljes kezekkel
 Átokra átkot szórtak Tantalus'
 Utói, 's gyom gyanánt ezer 's ezernyi
 Gyümölcsöt adva terjesztettenek
 Egymást szünetlen öldöklő dühös
 Vad fajt. — Fedezd fel, a' mit hirtelen
 Megrémülésem' éje eltakart
 Gyászolva testvéred beszédekör.
 Mikép van a' nagy törzsök' vég fiága,
 A' kellemes kedves gyermek kitől
 Atyánk' halála vár boszultatást?
 A' szörnyü vérnapon mint járt Orestes?
 Ő is talám Avernus hálójába
 Került? Vagy él? és él Elektra is?

ORESTES.

Még élnek ők.

IPHIGENIA.

Aranynap kölcsönözd
 Sugáraid' legszebbikét 's helyettem
 Hálául áldozd Jupiternek itt;
 Mert én szegény és szótalán vagyok.

ORESTES.

Ha e' királyi házzal ismerősi
 'S talám rokon viszonynyal kötve vagy
 Mint gerjedő vidám kedved mutatja,
 Erőt kívánok, győzni szíveden
 Mivel pokolkin a' vigkedvünek
 A' fájdalomba hirtelen merülni.

Te, látom, Agamemnonról csak azt
Tudod, hogy ő kimult.

IPHIGENIA.

De kell-e több?

ORESTES.

Felét tudod csak még a' nagy gonosznak.

IPHIGENIA.

Mit féljek? Él Orestes, él Elektra.

ORESTES.

Tehát Klytemnestrára nézve nem félsz?

IPHIGENIA.

Nem menti őt meg félés sem remény.

ORESTES.

El is hagyá már a' remény' honát.

IPHIGENIA.

Talám dühös hóhéra a' bú volt.

ORESTES.

Nem, sőt tulajdon vére lett halála.

IPHIGENIA.

Világosan szólj, 's mondj bizonyosat.
A' kétkedés' 's gyanú' éj színü szárnya
Fejem felett százkép' ijesztve csattog.

ORESTES.

Úgy rendelék tehát az Istenek,
Hogy én jelentsem azt, a' mit pokol'
Országa' hangot nem halló ürébe
Örökre rejteni olly igen kívánok?
De kényszerítesz, mert kegyes te bár

Siralmasat parancsolsz megnyered.
 Elektra (atyja meghalván) gondosan
 Veszély elől az öcscsét rejtegette
 Nagybátyja Strophilus kegygyel fogadva
 Nevelte azt fijával Pyladessal,
 Kit a' rokon' vendég szép ifjuhoz
 A' legszivesb barátság kapcsola.
 A' mint nevelkedének, vágyok is
 Hevüle megboszulni a' királyt.
 Egyszerre véltelen Myceneben
 Teremnek elcserélt ruházatot
 Viselve, mintha a' kimult Orestes
 Halála hírét vinnék és porát.
 Szivelve látja a' királyné őket,
 A' házba mennek. Elektrának ott
 Orestes elbeszéli, hogy kik ők.
 Az ebben a' boszút, melly a' szüléi
 Szentség előtt lankadt, uj lánggra gyújtja.
 A' helyre őtet titkon elvivé,
 Hol atyja meghalt és hol vére ennek
 Még ekkor is halvány gyanús nyomokkal
 Festette a' mosott pallózatot
 Lerajzoló tüzes beszédével
 A' gyilkolás' egész mint lételetét,
 Saját rabsági kínos életét,
 Az árulók' szerencsejögi gúnyát,
 'S azt a' veszélyt, melly illy fajult anya
 Miatt az árva testvérekre vár.—

Ekkor kezébe nyomta azt a' tört ,
 Melly Tantalus' házában annyiszor
 Dühösködött immár, 's Klytemnestrának
 Hóhéra lett tulajdon gyermeke.

IPHIGENIA.

Halhatlanok, ti kik mindenkor uj
 Felhőkön élitek, fő boldogok,
 A' tiszta nappalt, hát csupán azért
 Vevétek, emberektől olly sok évig
 Különszakasztva, engem illy közel
 Hozzátok, a' szent tűz' gerjesztgetése'
 Leányi tisztjét rám azért bizátok,
 Azért vonátok lelkem' láng gyanánt
 Örök kegyes fényletben ég felé,
 Hogy házam' ennyi szörnyüségait
 Későbbben és mélyebben érzeném?
 Beszéld el a' boldogtalan miként van,
 Orestes él e vagy nem?

ORESTES.

Bár ne élne!

Az így kiontott vérből forrva feltün
 Az anyja' lelke,
 'S ekkép kiált az éj' leányinak:
 „Az anyja' gyilkosát fogjátok el!
 Utána fussatok, zsákmánytok ő.”
 Ezt hallva ők ehes sasok gyanánt
 Körül tekintnek béesett szemekkel;
 Felállanak setét barlangjaikban,

A' bánat és kétség, e' kísérők,
 Vért szopni elhagyják szuglyaikat,
 Előttök Acheron nagy gőzt ereszt,
 'S a' gőzfelhőben a' nagy gyilkolásnak
 Szünetlen eszmélése a' bűnös
 Felett kereng 's eszét nem szün zavarni;
 'S ők, a' veszélyre hívattak, lejőnek
 Az égi díszszel ékes földre, mellytől
 Egy régi átok őket elvoná.
 A' hontalant gyors lábbal üldözik,
 'S nyugtok csak uj gyötrésre ad erőt.

IPHIGENIA.

Boldogtalan! hasonló sors juta
 Tenéked is mint e' kínszenvedőnek.

ORESTES.

Minő hasonló sors? Miről beszélsz?

IPHIGENIA.

Testvérölés nyomorgat téged is;
 Tudtomra adta ezt immár öcséd.

ORESTES.

Nem tűrhetem hogy, jó szív! tégedet,
 Hamis tudósítás elámitott.

Az ismeretlent másik ismeretlen
 Fortélyosan szövött hazug hír által
 Akarta törbe ejtني; én kimondom
 Mi a' valóság.

Orestes én vagyok; 's bűnös fejem
 A' sir felé hajol 's halált keres,

'S ohajtja azt akármelly arcban is.
 Akárki légy, szabad sorsot kívánok
 Neked 's barátomnak, magamnak nem.
 Találjatok ketten szökésre módot:
 Én veszzem itt; 's holt testem öszvezúzva
 Essék le egy kőszikla' bércezről
 'S gőzölgve folyjon a' tengerbe vérem,
 'S a' barbarok' földére ontson átkot.
 Ti menjetek kies görög hazába
 Új életet baráti szívvel élni. (eltávozik)

IPHIGENIA.

Remény-telés, te Zevs' legszebb leánya!
 Egyszer tehát hozzám alá jövé!l
 Minő csudálandó kép vagy, mi nagy!
 Alig hat el néző szemem kezedhez,
 Melly telve szép gyümölcs' füzérivel,
 Hozzánk Olympus' kincseit lehozza
 Mint a' királyt a' bő kezű ajándék
 Bélyegzi, mert kevés az őneki,
 Mit ezrek is sokallnak, úgy titek'
 Nagy istenek! kimélve halmozott
 'S illő időn adott áldástokon
 Ismerhetünk meg; mert mi jó nekünk
 Csupán ti tudjátok; ti a' jövődők'
 Tág tartományit végig nézitek,
 Midőn előlünk minden éj' homálya
 Elzárja a' kilátást. Csendesen

Eltűritek, ha mit mi gyermekésszel
 Ohajtva szer felett siettetünk;
 De bölcseségtek nem szakasztja le
 Éretlenül az ég' arany gyümölcsit,
 'S jaj annak, a' ki illyeket daczolva
 Csikar 's halálos élményt szerez
 Magának. Oh e' rég várt 's még alig
 Gondolt szerencsémek ne engedjétek,
 Mint egy kimult baráti kedves árnyat
 Tőlem hiában és ezerszeres
 Kinomra ismét semmivé enyészni.

ORESTES. (ismét visszamegyen hozzá)

Az istenek' kegyét ha tenmagadnak
 És Pyladesnek kéred, engemet
 Nevezni félj; megmentni a' bűnöst
 Nincs mód; 's ha hogy közöd leend vele,
 Inségiben 's átkában osztozol.

IPHIGENIA.

Sorsom le van kötözve a' tiedhez.

ORESTES.

Távol legyen. Hagyj engemet magán
 Lemenni a' holtakhoz. A' bűnöst,
 Ha szent ruhád fedné is, el nem rejti
 A' szüntelen leső kinzók előtt.
 Itt léted is, dicső kegyistenné,
 Csak félre nyomja, el nem űzi őket:
 A' szent berek' földére lépniök
 Kevély érczlábaikkal nem szabad,

De messziről itt is gyakorta hallom
 Kaczajjok' undok hangját. Így lesik
 A' fára felfutott ijedt utast
 A' farkasok. Nem messze itt kívül
 Hevernek és ha e' helyt elhagyom,
 Fölkelnek és kigyós fejeiket rázva
 'S minden felől porból felhőt csinálva
 Prédájokat keményen kergetik.

IPHIGENIA.

Megtudsz-e érteni egy jó szót, Orestes?

ORESTES.

Mondd annak azt, kit istenek szeretnek.

IPHIGENIA.

Ők uj reményre gyujtnak fényt neked.

ORESTES.

Füst 's gőz között a' holtak' rest folyója
 Csillámlik, ez fényt ad az alvilágra.

IPHIGENIA.

Testvérnénéd csupán Elektra volt?

ORESTES.

Ez egyet ismerém; de egy idősbet
 Jó sorsa, melly minékünk szörnyű volt,
 Kimente jókor inségink közül.
 Oh hagyj fel illy kérdésekkel, 's ne légy
 Erinnyseknek társa, kik kihalt
 Tüzét szívemnek újra éltetik,
 'S nem engedik leégett hajlokunk'
 Parázsait bennem porrá enyészni.

Tehát e' láng, gyújtó kéztől ujítva,
 'S nevelve a' pokolnak kénkövével,
 Szünetlenül égesse lelkemet?

IPHIGENIA.

A' lángba én kies töményt hozok,
 Oh hagyd a' hűség' szent lehelletével
 Melyed' hevét gyengéden hívesíteni.
 Orestes, édesem, nem értesz-e?
 A' rémülés' kegyetlen isteni
 Ugy elszárították-e véredet?
 'S vad Gorgonok' szörnyű nézésiből
 Kővé tevő báj szállt-e tagjaidba?
 Oh bár anyád' kiontott vére téged
 Kiált 's hív is pokolra tompa hangon:
 Testvéri áldó szó nem hívja-e
 Az ég' kegyét Olympusból reád?

ORESTES.

Kiált! kiált! Hát vesztemet kívánod?
 Hát benned is kinistenség lakik?
 Ki vagy te, hogy szavad villám gyanánt
 Keresztül járva metszi lelkemet?

IPHIGENIA.

Megmondja azt szived' belérzete.
 Orestes, én vagyok — tekints reám,
 Én, Iphigeniád, im élek még.

ORESTES.

Te!

IPHIGENIA.

Kedvesem, testvérem!

ORESTES.

Félre! menj!

Ne bánts! ha jót akarsz hozzám ne érv!
 Mikép Kreusának menyasszonyi
 Ruhája, úgy én olthatlan tüzet
 Terjesztek. Engedj, Herkules gyanánt
 Magán kimulnom disztelen halállal.

IPHIGENIA.

Nem, nem lehetsz veszendő! Vajha tőled
 Csak egy nyugodt hangú szót hallanék!
 Oh végy ki kétségiméből, hadd legyen
 Rég kért szerencsém teljesen sajátom.
 A' fájdalom 's öröm sebes kerék
 Gyanánt forog lelkemben; borzadás
 El-eltaszít az ismeretlentől,
 De szívem a' testvérhez huzva huz.

ORESTES.

Talán én Lydus' templomába jöttem,
 'S papnéja ádáz szent ihlés' dühével?

IPHIGENIA.

Oh vess figyelmet rám! Oh nézd, mikép
 Nyilik meg olly régtől bezárt szívem
 A' szép örömnnek, melly lobogva ég,
 A' legbecsesb teremtményt, a' mi még
 Számomra él, csókolni 's karjaimmal,
 Mellyek csak a' szeleknek terjedének

Eddig ki, tégedet szorítani által.
 Ereszsz, ereszsz! Tisztábban nem zuhog
 Parnass' örök forrása kösziklás
 Bérczek között le a' tündéri völgybe,
 Mint édes érzetim' patakja árad,
 'S özön gyanánt körülvesz boldogítva.
 Orestes, édes testvérem!

O R E S T E S.

Szép Nympha!

Én nem hiszek hizelkedő szavadnak.
 Diana papnénak szüzet kíván,
 'S szentsége' mocskolóit megboszúlja.
 Ne merj karoddal engem átölelni.
 Szeretve egy ifjat ha menteni
 És boldogítani szép sorssal kívánsz,
 Hajtsd szívedet barátomhoz, ki arra
 Méltóbb, 's ki ott a' kösziklák között
 Bolyong; keresd fel őt, segéld tanácscsal,
 'S kimélj meg engem.

I P H I G E N I A.

Eszmélj, jó öcsém,

Ismerd meg azt; ki elveszett 's inn él.
 Nénédnek égből származott tűzét
 Ne tartsd bűnös 's rút lángu gerjedésnek.
 Vegyétek el tévelygését, egek!
 Hogy százszoros pokolt e' menny ne adjon.
 Ő, régen elveszett nénéd, van itt.
 Az istenné az oltártól ragadt el,

'S e' templomába rejtett engemet,
Te fogva vagy 's rendelve áldozatnak,
De a' papnéban nénédet leled.

O R E S T E S.

Boldogtalan! Szemlélje hát a' nap
Házunk' utósó szörnyüseit!
Nincs itt Elektra is, hogy ő velünk
Együtt vesszen, 's több kint 's gyalázatot
Utóbb ne legyen türni kénytelen?
Jól van, papné, az oltárhoz megyünk!
Testvéri gyilkolás az ősi törzsök'
Örök szokása; 's nektek, istenek!
Hálát adok, hogy engem magtalan
Vágtok ki. És tanácslom, hogy neked se
Tessék felesleg a' szép napvilág,
Jövel, kövess az éj' setét honába!
Mint kénköves mocsár' sárkányai
Harczolvá a' rokon fajt elnyelik,
Ezen dühös vérség magát emészti:
Jőj magtalan 's vétketlen el velem!
Te szánva nézsz reám? Ne fáradozz!
Illyen szemekkel próbált Klytemnestra
Utat keresni a' fiú' szívéhez;
De ez merész karral dőfött belé,
'S megölte. — Bosszus lélek jőj elő!
Seregbe gyűljetek, ti Furiák,
'S nézzétek a' kivánt játékot, kényeteket'
Végső 's legundokabb remekmivét!

Nem fen harag fegyvert itt 's gyűlölés;
 Szerette testvérét gyilkolja meg
 Testvéri kéz. Ne sirj! Nem vagy bűnös.
 Kicsiny koromtól fogva nem szerettem
 Ugy semmit, mint tudnálak tégedet
 Szeretni, édes néném! Bátorodjál!
 Üssd bé belém a' tört, ne szánj, hasítsd el
 E' melyt, 's csinálj a' esermelyeknek útát
 Mellyek szivemnél forranak lobogva.

(Elájulva egy székre rogy)

IPHIGENIA.

Illy nagy szerencsét és kint egy magam
 El nem bírok. — Hol vagy te, Pylades?
 Segélyedet hol érem, drága férfi?

(Elmegyen keresni).

MÁSODIK JELENET.

ORESTES. (Ájulásából magához jő, feláll).

Csak egy pohár vizet még Lethéből,
 Csak egyet adj utósó enyhülésül!
 Az életostromló görcs már kiázik
 Mindjárt melyemből, 's lelkem csendesen,
 Vegyülve a' felejtés' kútfejével,
 Örök ködökbe foly, hozzátok, árnyak!
 Hagyjátok a' föld' zaklatott fiát
 Nyugalmatokban részt kegyelve venni!

Mi suttogás van e' gallyak között?
 Mi lassu zörgés leng eme' homályban?
 Már jönnek ők az uj vendégre nézni.
 Mi e' sereg, melly, mint egy öszvegyült
 Fejedelmi háznép, együtt vígadoz?
 Békülve járnak vének 's ifjak itt,
 Nők 's férfiak; hasonlók istenekhez
 'S magok között egyenlők. Ugy van, ők
 Az én nagy őseim. Thyestessel
 Atreus beszél barátként, 's nyájasan
 A' gyermekek körülök játszanak.
 Tehát gyűlölség már nincs köztetek?
 'S a' bosszuláng eltűnt a' napvilággal?
 Ugy én is jól fogadt vendég leszek,
 'S ünnepseregteket nagyíthatom.
 Atyák! Orestes idvezel most,
 A' régi törzsök' végső ága;
 A' mit vetétek, azt aratta:
 Terhelve átokkal mulék ki.
 De itt alatt minden terh türhetőbb;
 Vegyétek, oh vegyétek őt fel!
 Atreus! Thyestes! mind kettőtöket
 Tisztellek én; harag nincs itten. —
 Hol lesz atyám, kit egyszer láttam csak
 Éltemben? — Óh atyám! karöltve
 Anyámmal együtt nyájasan jársz?
 Ha Klytemnestra van kedvedben;
 Orestes is hozzája szólhat:

Im itt vagyok fiad! gyermekek
 Itt van, fogadjátok szívelve.
 A' földön a' mi házunk' népe
 Ha nyájasan szólt, ölni készüle,
 'S vén Tantalusnak nemzetsége
 Az éjen tul lelt jobb világot.
 Köszöntötök ti 's befogadtok.
 Jerünk, jerünk az ősz öreghez!
 Hol múltat a' vén? hadd szemléljem
 A' drága, a' nagyon tisztelt őst,
 Ki istenekkel ült tanácsban.
 De késtek 's félre elfordultok!
 Mi ez? Gyötrődik a' félisten?
 Jaj! a' világbiró erősek'
 Haragja hős melyére sok kint
 Rakott 's érczlánczczal zárt keményen.

H A R M A D I K J E L E N E T.

ORESTES. IPHIGENIA. PYLADES.

ORESTES.

Immár ti is lejöttetek hát?
 Boldog vagy néném! Még Elektra
 Nincs itten: ezt is bár elejtné
 Szelid nyilával egy istenség.
 Téged, szegény barátom, szánlak.
 Jőj el te is velünk Plutóhoz,
 Köszöntsük őt mint új vendégek.

IPHIGENIA.

Kik tündököltök nappal 's éjjel is
 Az embereknek 's nem világolhattok
 Holtaknak, oh bennünk' testvéreket
 Ti égi testvérek segéljete!
 Diana, a' te szép bátyád neked
 Minden felett, mit a' föld ad 's az ég,
 Kedves; 's gyakran fordul örök világa
 Felé szüz arczod csendes óhajtással.
 Egyetlen egy későn talált öcsémet
 Az örülés' éjéből oh ragadd ki.
 'S ha célod, a' miért itt rejtegetsz,
 Elérve van, ha őtet általam
 'S az által engem menteni kívánsz:
 Oldozd le átka' lánczát, hogy ne vesszen
 Időnk el, miglen még megmenhetünk.

PYLADES.

Ismersz-e minket? Látod-e e' berket?
 'S e' fényt, mi nem világol holtakon?
 Barátod' és nénéd' hü karjait
 Nem érzed-e, kik élve átölelnek?
 Fogj meg; mi nem vagyunk testetlen árnyak.
 Vigyázz szavamra, hallgass rám; szedd össze
 Magad', becses minden szempillanat,
 Elillanásunk gyenge czérnán függ;
 'S ugy látszik, azt kegyelmes Parca fonja.

ORESTES. (Iphigeniához).

Szabad szívvel most, most engedj előszer

Tisztán örülnöm karjaid között!
 Ti istenek, kik, a' terhes felhőket
 Ūrítani, lángot öltötök reátok
 'S a' földre a' rég óhajtott esőt
 Szelek' zugási 's dörgések között
 Komoly kegyűk, záporban öntitek,
 De csak hamar, halandók' rettegésit
 Áldással enyhítvén, a' bámulást
 Örökre 's háladásra fordítjátok,
 Midőn frisült füvek' 's fák' harmatin
 Új napsugár varázslóbban ragyog,
 'S a' tarka Iris játszva nyájasan
 A' fellegek' gyászfátyolát lefejtí:
 Oh engem is néném' ölelgetési
 'S baráti csókok közt engedjete
 Tartósan és hálálva vígadozni.
 Az átok oszlik, szívem mondja ezt.
 A' Furiák leszállnak, hallom a' zajt,
 A' Tartarusban, 's ennek érczkapút
 Utánok égdörgés közt bécsukódní.
 A' föld frísítő illatot lehel
 'S hiv, hogy színén örüljek életemnek,
 'S nagy tetteket siessek végbe vinni.

PYLADES.

Kiméljük a' szükön szabott időt!
 Majd a' hajót repítő szél vigye
 Egész örömhálánk' lángját az égbe.
 Jerünk! Serény szándék kivántatik.

NEGYEDIK FELVONÁS.

ELSŐ JELENET.

IPHIGENIA.

Hogy ha az égiek
 A' nyavalyás halandót
 Nagy zavarokba viszik,
 'S próbakőre teszik
 Fájdalomnak, örömnek
 Jó sorsnak, bal esetnek
 Szörnyü kínu cseréi közt:
 Akkor a' zajosabb
 Város' udvariban
 Vagy falu' pusztá ölében,
 Hogy segédje legyen
 Csendes lelkü barátot
 Adnak áldva neki.
 Oh istenek, kísérje Pyladest
 Mindenben, a' mit tesz, kegyelmetek.
 Az ifjunak vitéz kar ő a' harczon,
 A' vénnek a' tanácsban éles szem:
 Mert lelke csendes, fogyhatatlanul
 Megőrzi a' nyugalmi szent tüzet,
 Bőségiből segélyt 's tanácsot ad

Az üldözöttek. Engem elragadt
 Öcsém' szivétől, én azt szüntelen
 Bámultam, a' szerencsét nem tudám
 Tulajdonommá tenni, karjaim
 Ki nem bocsáták őt, 's nem érzém
 Környékező veszélyünknek dühét.
 Szándékjokat kivinni mostan ők
 A' tenger' öblihez menének, hol
 Hajóval elrejtezve társaik
 A' jelt lesik; nekem ravasz beszédet
 Nyelvemre adván bölcsen oktatának,
 Hogy a' királynak mit mondjak, midőn
 Az áldozást keményebben kívánja.
 Oh látom én, engem vezetni kell,
 Mint gyermeket. Hazudni nem tanultam,
 Fortélyra sem termettem. Jaj nekem,
 Jaj a' hazugságért! az a' szivet
 Nem menti úgy meg, mint igaz beszéd;
 Meg nem vigasztal; sőt inkább kinozza
 Azt a' ki által van koholva, vissza
 Repül fejére, mint nyil, melly kilőve
 Az istenektől visszaküldetik,
 'S az ellövön ejt nagy sebet. Melyemben
 Gond gondot üz. Talán a' Furia
 Testvéremet majd a' szentségtelen
 Parton dühösb erővel zaklatandja;
 Talán megismertetnek? — Ugy hiszem,
 Fegyver zörög. — Valósággal! — Követ

Sietve jó királyomtól. Szivem
 Dobogva ver, midőn olly férfiat
 Szemlélek, a' kit megcsalok hazudva.

M Á S O D I K J E L E N E T.

IPHIGENIA. ARKAS.

ARKAS.

Az áldozattal, oh papné, siess!
 Vár a' király, 's a' nép seregbe gyült.

IPHIGENIA.

Intésedet én tenném, 's tisztemet,
 Ha véltelen dolog nem vetne gátot.

ARKAS.

Mi gátol a' király' parancsa ellen?

IPHIGENIA.

Nem vélt eset, 's olly melly nem függe tőlünk.

ARKAS.

Mondd meg mi az, hogy tüstént hirt vihessek;
 Mert végezés a' két utas' halála.

IPHIGENIA.

Nem végezők azt még az istenek.
 E' férfiak közül egy, a' korosb,
 Testvérölésnek vétkiért nyomorg,
 'S a' Furiák kísérik mindenütt;
 Kik által a' templomban gyötretvén
 Elmocskolá azt: a' tengerhez én

Most szűzeimmal elmegyek sietve,
 Az istenne' képét ott fris habokkal
 Locsolni és tisztítani titkosan.
 Ne háborítson senki szent utunkban.

ARKAS

Én a' királynak e' bajt megjelentem.
 Mig engedelmet ő nem ad, ne fogj
 Addíg a' szent munkához semmikép.

IPHIGENIA.

Csupán csak a' papnénak dolga ez.

ARKAS.

Jelentni kell, mert ujság, a' királynak.

IPHIGENIA.

Parancsa sem másíthat semmit is.

ARKAS.

Szinesleg is gyakorta a' hatalmas
 Kérdeztetik.

IPHIGENIA.

Ne sajtold azt belőlem,
 Tisztem szerint mit megtagadni kell.

ARKAS.

A' hasznosat nem illik megtagadnod.

IPHIGENIA.

Ugy engedek, ha nem késlelsz soká.

ARKAS.

A' hirt nyomon királyunkhoz viszem,
 'S nyomon szavát is meghozom viszont.
 Oh vajha olly hirt is lehetne vinnem

Mi a' zavart végkép tisztába hozná!
Mert nem tevéd, a' mit hived javalt.

IPHIGENIA.

Tevém úgy a' mint tőlem telheték.

ARKAS.

Szándékokodat még megmásíthatod.

IPHIGENIA.

Ez semmikép hatalmamban nem áll.

ARKAS.

Terhedre van, 's lehetlen, úgy hiszed.

IPHIGENIA.

Kiváнатod csal, 's véled hogy lehet.

ARKAS.

Illy csendesen mindent koezkára téssz-e?

IPHIGENIA.

Én mindent már az istenekre bízam.

ARKAS.

Ők embert emberileg mentenek.

IPHIGENIA.

Mint intnek ők, akkép foly a' dolog.

ARKAS.

Mondom neked, hatalmadban van az.

Ezen jövényeknek csak a' király'

Haragja készít olly kinos halált.

A' fegyveres sereg már elfelejté

Az illy kegyetlen áldozásokat.

Sőt sok, kit a' bal sors külföldi partra

Vetett, tapasztalá, melly isteni

Jótét, ha bujdosási 's szerteszt
 Hányattatási közt, hiv emberi
 Segédet és barát arcot talál.
 Oh meg ne fogd tőlünk a' mit tehetsz.
 Mihelyt akarsz, munkáddal boldogulsz
 Mert a' magas mennyekből emberarczczal
 Jövő kegy olly hamarsággal sehol
 Nem alkot országot, mint ott, a' hol
 Egy uj, erős, vitéz 's nyers éltü nép
 Magára hagyva és tűnődve érzi
 Az emberélet' terhe' súlyait.

IPHIGENIA.

Ne rázzd, ne háborítsd fel lelkemet,
 Melly semmikép szavadra nem hajolhat.

ARKAS.

Mig még idő van, nem szokunk kimélni
 Sem ismételt jó szót, sem fáradaást.

IPHIGENIA.

Magadnak aggást, 's fájdalmat nekem
 Szerezs, 's haszon nélkül; azért ne unszolg.

ARKAS.

Fájdalmadat hívom segédemül;
 Az jó barátod, és hasznost tanácsol.

IPHIGENIA.

Szorongat az hatalmasan; de még is
 Szivem' hidegségét nem irtja ki.

A R K A S.

Hogy hogy? Lehetne szép lélek hideg
Az olly nemeshez a' ki jótevője?

I P H I G E N I A.

Igen, ha a' nemes, illetlenül
Hálám helyett személyemet kívánja.

A R K A S.

Ha kit szeretni kedvünk nincs, az ellen
Számunkra mindig mentséget lelünk.
Én a' királynak hirt viszek sietve.
Oh vajha újra eszmélnél reá,
Minő kegyes lélekkel bánt veled
Mindenkoron, mióta vagy honunkban.

H A R M A D I K J E L E N E T.

I P H I G E N I A maga.

Ezen beszéd, nagyon roszkor, szívem'
Indulatit felforgatá, 's legott
Uj részre hajtá. Oh elrémülök —
Mert mint az árviz, hirtelen dagadva,
A' part' fővényi' nagy kőszirtjait
Elönti, úgy örömtenger fődé el
Legbelsejét lelkennek. A' lehetlent
Ölve tartám karjaim között.
Ujonnan egy felhő látszék szelíden
Reám borúlni, engem ég felé

Emelni, 's olly álomba rengetni,
 Millyent az istenné tett homlokomra,
 Midőn kivett veszélyemből. — Öcsémet
 Szörnyű erővel megragadta e' szív,
 Csak azt hallám, a' mit barátja szólt,
 Lelkem repült csak őket menteni;
 'S mint a' magány sziget' szikláinak
 Hátot szeret fordítani a' hajós:
 Ugy Tauris is hátam mögött vala.
 De most felébreszt e' hű férfiú;
 Eszembe juttatván, hogy emberek
 Azok, kiket vesztökre itt hagyok.
 Kétszer gyűlölséges már a' család
 Előttem. Oh lelkem, légy csendesen!
 Kétkedni 's ingadozni kezdesz - e?
 Itt kell magányod' ótalomlakát
 Hagynod. Hajóra ülsz, küzködni fogsz
 Szelekkel és habokkal, 's a' világ'
 'S magad' mivolta ködbe rejtezik
 Előtted aggodalmaid között.

NEGYEDIK JELENET.

IPHIGENIA. PYLADES.

PYLADES.

Hol, hol van ő, hol adhatom tudtára
 A' szökhetés' örvendetes hírét?

IPHIGENIA.

Itten vagyok, merülve búba 's várva
Vigasztalásra, mellyet lám igérsz.

PYLADES.

Öcséd kigyógyult! A' szentségtelen,
Sok szirtu és fővényü part felé
Vidám beszéd között menénk, a' berket
Alig sejdítve hát mögött hagyók.
Szép arczatján ifjuság' tüze
Hová tovább dicsőbbre gyúlada,
Teljes szemében ép erő, remény
'S jó kedv sugárza és szabad szivében
Öröm lobogva ége, tégedet
Órangyalát, hogy menthet énvelem.

IPHIGENIA.

Isten hozott! Légy áldott és soha
Illy jót hozó 's beszélő ajkaid
Ne zengjenek panaszt, se szenvedést!

PYLADES.

Többet hozok még; mert király gyanánt
Szépen kísérve jár a' jó szerencse.
Mi megtaláltuk társainkat is.
Egy kösziklás öbölbe rejtezésnek
Együtt hajójokkal, 's busulva vártak.
Látván öcsédet, ugráltak vigadva,
'S kértek siettessük, mihelyt lehet,
Az elmenés' óráját. Vágyva vágy
Evezni minden kéz. A' part felől

Egy szél is, a' mit tüstént mindenek
 Sejtének, édesgetve szárnyra kelt.
 Siess, vezess hát a' templomba be,
 Kivánatunknak tárgyát hadd vegyem
 A' szent helyen kezembe tisztelettel.
 Az istenné' képét én egy magam
 Elég vagyok hordozni vállamon;
 Mint vágyok e' kívánt teréht emelni!

(Az utósó szóknál megy a' templom felé, nem verén
 észre, hogy Iphigenia elmarad: végre visszatér)

Te itt maradsz és késel? — Szólj, mi baj?
 Hallgatsz! zavarva vagy! Talán veszélyt
 Talált viszont szerencsénk? Értesíts!
 Megmondatád-e, a' mit végezénk,
 A' rád bizott okos szót, a' királynak?

IPHIGENIA.

Meg, drága férfi, még is feddni fogsz.
 Hallgatva már tekinteted pirongat.
 Követ jött a' királytól; 's annak én
 Azt mondtam, a' mit számba adtatok.
 Bámulni látszott 's unszolván kívánta
 A' ritka ünneplést, halasztani,
 Mig a' király rá engedelmet ad.
 'S most várom vissza a' válaszhozást.

PYLADES.

Jaj hát nekünk! újabb veszély lebeg
 Fejünk felett! Mért nem palástolád
 Feltételünket a' papok' jusával?

IPHIGENIA.

Palástom ez nem volt nekem soha.

PYLADES.

Igy tiszta lélek, elveszted magad'
 'S barátidat. Miért nem gondolék
 Előre illy lehetiséget, miért
 Nem oktatálak, illykor mit felelj!

IPHIGENIA.

Csak engemet feddj; én vagyok hibás;
 De nem tehettem volna mást, midőn
 Okokkal unszolással olly dolog
 Kivántatott, mit szívem is javalt.

PYLADES.

Egünk borúl; de még se csüggedezzünk,
 Se gondolatlan és idő előtt
 Magunkat el ne áruljuk. Te várd meg
 Itt a' postát, 's akarmi hirt hoz is,
 Erősen állj feltétedben, mivel
 Illy szentelő szokás' intézete
 Nem is királyt illet, hanem papnét.
 'S ha látni a' szerencsétlent akarja,
 Kit bódulása' súlya földre nyom;
 Mellőzd el olly szinnel, hogy őrizet
 Alatt csukál be a' templomba minket,
 Így adj időt nekünk a' bárdolatlan
 Néptől lopott szent kincscsel elszökésre.
 Apollo kedvező jelekkel áld,
 'S ígérétét előre teljesíti,

Ámbár mi még parancsát nem tevők.
 Orestes ép 's szabad. — Ti, jó szelek,
 Repüljetek hamar, gyógyult hivünkkel
 'S velünk az isten' kösziklás honába,
 'S onnan Mycene' városába, hogy
 Éledjen és a' házi istenek
 A' tűzhely' elhamvadt parázsiból
 Vigan kikelve szépen lángoló
 Tűzzel világló kellemes helyen
 Lakhassanak! Legelsőben te hints
 Tömjént arany szelenczéből nekik.
 Te boldogságot bájolsz házatokba,
 Az átkot eltörlöd 's vérségedet
 Életvirággal újra ékesíted.

I P H I G E N I A.

Mig tégedet fülem hall, oh te kedves,
 Mint a' virág az ékes nap felé,
 Ugy lelkem is szavad' sugáritól ;
 Illetve édes biztatásaid
 Felé hajol. Mi nagy kincs egy velünk
 Levő hivünk' velős beszéde, mellyet
 Nem hallva titkon kábul a' magányos.
 Mert a' bezárt melyben lassúlag érik
 A' gondolat 's tökézés, mellyeket
 A' hű jelen barát hamar kifejt.

P Y L A D E S.

Isten veled! Megyek most társainkat
 Nyugtatni, kik busúlva várnak engem.

Viszont jövök tüstént 's itt egy bokorba
 Elrejtezem, mig jelt a' tétre adsz.
 Mit tépelődöl? Hirtelen bevonta
 Vidám orczádat a' bú' fátyola.

IPHIGENIA.

Bocsáss meg; csak mulékony aggodalmak,
 Mint nap körül szoktak kis fellegek,
 Jőnek 's viszont mennek lelkem körül.

PYLADES.

Ne félj! A' félelem frigyét kötött
 Csalárdul a' veszéllyel 's egygyütt járnak.

IPHIGENIA.

Az én gondom nemes, mert arra int,
 Hogy a' királyt, ki volt atyám helyett
 Atyám, orozva 's csalva meg ne bántsam.

PYLADES.

Mi bűn öcséd' hóhérát hagynod el?

IPHIGENIA.

Ez épen az, ki sok jót tett velem.

PYLADES.

Nem véték az, mit a' szükség okoz.

IPHIGENIA.

Valóban az; 's a' szükség menti csak.

PYLADES.

Téged bizony kiment isten 's halandók
 Előtt.

IPHIGENIA.

De más törvényt javál szívem.

PYLADES.

Kemény törvénye titkos gőg' mive.

IPHIGENIA.

Csak érzek én, 's kevészt okoskodom.

PYLADES.

Ila jól érepsz, tisztelned kell magad'.

IPHIGENIA.

Csak tiszta szív érez tisztán gyönyört.

PYLADES.

A' templom illy tisztán megőrze téged;
 Az élet a' magunk' és más' erényi
 Iránt kevésb keménykedésre szoktat.
 Alkotva olly csudásan van nemünk,
 'S olly sok felé szövődve 's kapcsolódva,
 Hogy senki sem maradhat sem magán
 Sem társaságban jó, szeplőtlenül.
 Nem is vagyunk bíráinkká nevezve:
 Utunkra nézni 's menni fő dolog;
 Mert ember a' mit tett, annak becsét
 Ritkán, 's azért, a' mit még tenni kezd,
 Csaknem soha se' tudja jól kiszabni.

IPHIGENIA.

Csak nem reá vészsz véleményeidre.

PYLADES.

Szükség kívánja, kell-e rávevés?
 Öcséd', magad' 's barátod' menteni
 Csak egy az ut; nem kell-e rajta menned?

IPHIGENIA.

Hagyj késedelmeznem, bizony te sem
Sértnéd így azt könnyelműleg, kihez
Jótétiért szived lekötve volna.

PYLADES.

Ha elveszünk, keményebb vádolás
Ér tégedet 's utóbb kétségbe ejt.
A' veszteséghez, látszik, nem szokál,
Mivel nagyobb gonosz' gátlása végett
Csak egy hazug szóval sem áldozol.

IPHIGENIA.

Oh vajha férfiszív laknék melyemben!
Melly eltökélve hogyha van merész
Szándékra, semmi szó sem hat reá.

PYLADES.

Haszontalan szabódol; mert parancsol
A' kénytelenség' ércszíve, 's szavát,
Mint fő törvényt az isteneknek is
Követni kell. Némán uralkodik
A' régi sors' tanácstalan huga.
A' mit reád tesz, vidd; 's engedj neki.
A' többi már tudtadra van. Megyek,
'S tüstént jövők viszont, hogy megmenésünk'
Pöcsételeését szent kezed tegye.

Ö T Ö D I K J E L E N E T.

IPHIGENIA maga.

Kell engedelmeskednem ; mert halálos
 Veszély lebeg kedveltimen. De jaj!
 Saját ügyem mind több több bűt okoz.
 Oh eltemessem hát a' szép reményt,
 Melly bús magányomban vigasztala?
 Örökre fenn maradjon hát az átok?
 Ne jusson e' nemzetség már soha
 Áldáshoz? — Itt fogy minden és avúl,
 Legszebb szerencse, legnagyobb erő
 Elhervadoz, miért ne hát az átok?
 Tehát hiában véltem, hogy magányom
 Szüléi házam' sorsából kiment,
 'S hogy egykor a' mocsokkal tölt lakot
 Mint tiszta lelkü megvétketlenítem?
 Alig, hogy egy öcsém gonosz bajából
 Csudásan és hamar kigyógyula;
 Alig jön egy soká kívánt hajó
 Engem szüléim' szép honába vinni:
 Im a' siket szükségnek érczkeze
 Kétféle bűnre kényszerít, istennem'
 Reám bizott 's olly szent képét kilopni,
 'S megcsalni a' nemes férfit, kinek
 Köszönhetem szerencsém' 's éltemet.
 Oh csak melyemben még harag ne gyuljon
 Rátok, nagy istenek, csak keblemet

A' vad Titánok' ádázó dühe
 Karoly gyanánt ne tépje. Mentsetek,
 'S mentsétek e' szivben meg képteket!

A' régi ének zengedez fülemben —
 Felejtve volt, 's önkényt feledtem el —
 Az, mellyet a' Párkák elharsogának,
 Midőn arany székéből Tantalus
 Alá esett. Szánták barátjokat;
 Melyök dühös 's iszonyu volt szavok.
 Gyermekkorunkban sokszor énekelte
 A' dajka testvérimnek és nekem,
 Jól megmaradt.

Oh félje az ember
 Az isteneket!
 Örök hatalom van
 Nálok 's cselekesznek
 Mindent, mit akarnak
 Határtalanúl.

Az félje duplán is
 Őket, kit emelnek,
 Mert ő aranyasztal
 Körül, de felhőkön
 'S köszirtokon ül csak.

Ha pörlni kezdnek,
 Lehull örök éjbe
 Szégyennel a' vendég,
 'S nincs haszna, ha kötve
 Ott vár igazabban
 Itélni bírákat.

De ők örök innep'
 Vigságit aranyzék
 'S asztal körül élük.
 Hegyekre hegyekről
 Lépnek 's nekik a' mély
 Völgyből ezer elzárt
 'Titán' lehelése
 Küld áldozatot fel,
 Mint könnyű felhőcskét.

Az égi királyok'
 Haragja soká sok
 Házakra kiterjed,
 'S késő unokákban
 Restellik az ősnak
 Szemlélni szakasztott
 Képét, kit elébb olly
 Lángolva szerettek.

Igy zengtek a' Párkák,
 Hallgatja az éjbe
 Elzárt öreg a' dalt;
 'S szánván maradékit,
 Megrázza fejét.

ÖTÖDIK FELVONÁS.

ELSŐ JELENET.

THOAS. ARKAS.

ARKAS.

Szégyelve megvallom, hogy nem tudom,
Kihez 's hová irányozzam gyanúmat.
Elszökni a' foglyok próbálnak-e,
Vagy a' papné segíti titkon őket?
A' hír hová tovább nevelkedik,
Hogy a' hajó, melly őket elhozá,
Még most is egy öbölben rejtve van.
'S a' bódulás, a' titkos inneplés,
E' szent ürügy a' késedelmezésre,
Gyanút 's vigyázatot nagyon kíván.

THOAS.

Ezennel a' papné jőjön hozzám!
'S ti tartsatok szoros vizsgálatot
A' part körül egész a' szent erdőig.
Ezt gondosan kimélve, vessetek
Mindenfelé lest, és elfogva őket
Ugy bánjatok velök, mint szoktatok.

M Á S O D I K J E L E N E T.

T H O A S. (maga)

Két szörnyü mérgelődés forr szívemben;
 Reá kit én olly szentnek gondolék,
 'S magamra is, ki őtet árulóvá
 Neveltem olly sok engedésem által.
 Az ember a' rabsághoz jól szokik,
 'S engedni könnyen megtanúl, ha hogy
 Szabad kezét egészen megkötik.
 Ugy van! bizony! vad őseim' kezében
 A' szent dühtől megmentett életét
 Nem várt becses szerencsének vevén
 'S vidám szívvel köszönnén, kész vala
 Más emberek' vérét oltár előtt
 Kiontni 's tisztnek a' szükség' szavát
 Ismerni. Most kegyem merészletet
 Gyulaszt melyében. Hasztalan reményltem
 Jótéteimmal őt hozzám csatolni,
 Uj sorsot áhít és keres magának.
 Előbb hizelkedés által nyere,
 Most, a' midőn azzal nem boldogul,
 Fortélylyal ostromol, 's jóságomat
 Elrégisült sajátjaként tekinti.

H A R M A D I K J E L E N E T.

I P H I G E N I A. T H O A S.

I P H I G E N I A.

Hivatsz! mi baj hozott hozzánk király?

THOAS.

Az áldozattal késel, szólj, miért?

IPHIGENIA.

Arkasnak elbeszéltem már okát.

THOAS.

Tőled kívánom értni még tovább.

IPHIGENIA.

Az istenné időt ad meglatolni
A' dolgot.

THOAS.

Ad talán neked - valót.

IPHIGENIA.

Ha a' kegyetlen tette szíved ércz,
Magadnak eljőnöd nem kell vala.
Mikor király parancsol éktelent,
Talál elég szolgát, kivel kegyért
'S bérért a' tétel' átkait megoszszá
Ugy, hogy jelenlétét mocsok ne érje.
Setét felhőben végzi a' halált,
'S postái a' veszélyt villám gyanánt
Viszik fejére a' boldogtalannak;
De ő magas helyén elérhetetlen
Csendben lebeg, mint szélvész' isteni.

THOAS.

A' szent ajak rut dalt kezd zengeni.

IPHIGENIA.

Nem a' papné! csak Agamemnon' lyánya.
Az ismeretlent, bár mit szolt, becsülted,

'S most a' királyleányhoz büszke vagy?
 Nem! ifjuságom óta megtanultam
 Szüléim' és egy istenség' szavát
 Fogadni 's a' hű engedés nekem
 Legszebb szabadság volt, de férfi' durva
 'S kemény parancsa' kényén meghajolni
 Otthon sem és azóta sem tanultam.

THOAS.

Egy ó törvény parancsol itt, nem én.

IPHIGENIA.

Olly törvényhez mohón ragaszkodunk
 Melly fegyvert ad rut szenvedelmeinknek.
 Engem parancsod ellen tenni régibb
 'S ollyan törvény int, melly minden jövőnyt
 Megsérthetetlenül szentnek nevez.

THOAS.

Ugy látszik, a' rabok' sorsát nagyon
 Szivedre vetted, mert mig szánod őket,
 Felejtet a' jó ész' első szavát,
 Hogy a' hatalmast nem kell ingerelni.

IPHIGENIA.

Nyelvem' beszéde elhallgassa bár,
 Megtudhatod mi van 's marad szivemben.
 Az egyező sorsról emlékezés
 Melly zárt szívet nem nyit szánásra meg?
 'S enyémet inkább még: mert én ezekben
 Saját személyem' látom. Én magam

Oltár előtt remegtem, 's szent napon
 Korán halást letérdepelve vártam.
 A' kés ki volt már rántva, hogy gyönyörhez
 Szokott melyembe üttessék, alélva
 Borzadt egész lelkem, szemem' világa
 Eltűnt; 's az istenné megmente im.
 Nem tartozunk-e a' balsorsuakkal
 Ugy bánni, mint velünk az istenek?
 Te ezt tudod, 's ismersz; és kényszerítsz!

THOAS.

Ne énnem, hanem tisztednek engedj.

IPHIGENIA.

Hagyj fel. Ne szépíts olly erőszakot,
 Melly játszadoz gyámoltalan nememmel.
 Mint bármi férfi, úgy én is szabadnak
 Születtem. Agamemnonnak fia,
 Ha volna itt, 's kívánnál disztelent,
 Van annak is mind kardja mind keze
 A' szent jusok' védelmezése végett.
 Nekem szavam van csak, 's asszony' szavát
 Becsülik a' nagy lelkű férfiak.

THOAS.

Én többre, mint testvéred' fegyverét

IPHIGENIA.

A' fegyvereknek sorsa változó:
 Bölcs harczoló meg nem vet ellenfélt.
 De a' természet a' gyengéknek is
 Fegyvert adott, sérelmek ellen; ő

Adott nekik ravasz fortélyra észt ;
 Kitérnek, elkésnek, kerülve járnak.
 'S erőszak a' fortélyra érdemes.

THOAS.

Fortélyt az ész meggyőz szemeskedéssel.

IPHIGENIA.

A' tiszta szív még erre sem szorúl.

THOAS.

Vigyáztalan ne vallj magadra vétket.

IPHIGENIA.

Oh láthatnád csak, e' szív mint vesződik,
 A' rárohant gonosz sors' ostromát
 Harcz' kezdetén vitézül visszaverni!
 Hát nincs-e már védelmem ellened?
 A' szép könnyörgést, e' bájos virágot,
 Melly fegyvernél az asszonyok' kezében
 Erősb 's hatalmasb, tőled eltaszítod.
 Mivel lehet már védnem szívemet?
 Az istennét csudaért kérjem-e?
 Lelkemben épen nincs-e már erő?

THOAS.

A' két utas' balsorsán szer felett
 Aggódni látszol. Add értne kik őt?
 Kikért emel-föl lelked olly erősen?

IPHIGENIA.

Ők — úgy hiszem — mind a' kettőt görögnek
 Tartom.

THOAS.

Tehát ők földik, és a' honvágy'
Tüzét szivedben újra lángba hozták!

IPHIGENIA. (egy kis hallgatás után)

Valljon jusuk hallatlan tételekre
Csupán a' férfi hősöknek van-e?
Csak ők ölelhetnek lehetlent által?
Mi mondatik nagynak? Mi más hevíti
Borzasztva a' beszélőt mindig újra?
Mint a' mihez nem várt előmenettel
A' legmerészebb fog? ki éjszakán
Az ellentábort meglepven, maga
Véletlenül, gyult láng gyanánt, dühödve,
Támad meg alvókat 's felébredőket,
Utóbb a' serkenőktől hátra nyomva
Rabolt lovon zsákmánynyal visszatér;
Csak az dicsértetik, csupán csak az,
Ki, járt utat megvetve, vakmerőn,
Bejár hegyet völgyet, hogy egy vidéket
Rabló zsványoktól megtisztogasson?
Hát nincs-e más mód nekünk, 's kénytelen
A' gyenge asszony, születési just
Letéve, a' vadakhoz lenni vad,
'S Amazonokként fegyvert tőletek
Ragadva sértést megboszulni vérrel?
Melyemben egy merész szándék kereng;
Sok szemrehányást 's nagy veszélyt okoz,
Ha rosszul üt-ki majd. De lelketekre

Kötöm, 's ha, mint dicsértettek, dicsők
 Vagytok, segéljete 's harczoljatok
 A' jó ügyért. Ugy van, oh király
 Titkos csalárd fortély koholtatik;
 A' foglyokat hiában nézeted.
 Ők társaikhoz mentek, kik reájok
 Hajóval a' tengernél várakoznak.
 Közülök a' korosb, kit bódulás
 Háborgatott 's most elhagyott, Orestes
 Az én testvérem, és a' másik ennek
 Bizottja és barátja, Pylades.
 Apollo küldi őket Delphiből
 E' partra, olly hagyással, hogy Diana'
 Képét lopják-el és testvérhugát
 Hozzá vigyék, 's ezért a' Furiák
 Által gyötörtnek 's anyja' gyilkosának
 Jó írt ígér. Im mind kettőnk' ügyét
 Kik Tantalus' házából megmaradtunk,
 Kezedbe adtam; irts-ki, ha szabad.

THOAS.

Te azt hiszed, hogy a' vad scytha hallja
 A' józan ész 's jó szív' szavát, a' mit
 Nem halla Atreus, a' görög?

IPHIGENIA.

Kiki,

Akarmelty ég alatt is hallja azt,
 Kinek melyében élte' kútfeje
 Tisztán buzog. — Mit végezz, oh király,

Hallgatva lelked' zárt 's mély rejtekében?
 Ha elvesztést; előszer engem ölj-meg.
 Mert most midőn semmit reménylenünk
 Nem képes a' szörnyű veszélyt, miben
 Bűnöm miatt kedvelteim forognak,
 Jól látom. Oh jaj megkötözve fognak
 Hozzám hozatni. Millyen arczulattal
 Vegyek bucsút öcsémtől, kit magam
 Meggyilkolok? Többé már nem lehet
 Mondhatlanul kedves szemébe néznem —

THOAS.

Tehát az álnokok, czéljokra törve,
 A' rég bezártnak 's óhajtásait
 Könnyen hívőnek illy ravasz cselekből
 Szövött hálót vetének a' nyakába!

IPHIGENIA.

Nem! oh király, nem! Én csalathatom;
 De ők igaz 's hiv emberek. Ha nincs
 Ugy a' dolog, veszejtsd-el őket, 's engem
 Vess-el, rekeszsz jutalmul bűnömért
 Egy bus magányu kösziklás szigetbe.
 De hogyha régen óhajtott öcsém
 Ez ember, úgy bennünket elbocsáss
 'S vérimhez is légy mint hozzám kegyes.
 Atyám saját nőjében, 's nője ismét
 Saját fiában lelt gyilkost. Csak ez
 Végső reménye Atreus' törzsökének.
 Hagyj tiszta szívvvel 's tiszta kézzel érnem

Honomba házunknak bűnét lemosni.
 Igéreted megáll. — Ha út leend,
 Így esküvél, hazámba juthatásra
 El fogsz eresztni, 's íme most leve.
 Nem biztat egy király szorulva csak
 Köz emberekként úgy, hogy kis korig
 Elűzze a' kérőt, sem nem fogad
 Egy olly esetre, millyent nem reményl:
 Magas helyének fő becsét úgy érzi
 Ha a' könyörgőt boldogítani tudja.

THOAS.

Mikép tűz a' vízzel, ha küzködik,
 Magát boszúsan védi, 's ellenét
 Kiirtni vágy, úgy védi a' harag
 Magát melyemben állításid ellen.

IPHIGENIA.

Oh a' kegyelmet engedd, áldozat'
 Szent fényű 's csendes lángjaként, öröm-,
 Hála 's dicséretzengés közt lobogni.

THOAS.

Hányszor lecsendesíte már e' szózat!

IPHIGENIA.

Oh adj kezet megbékülő jelül.

THOAS.

Kevés idő alatt sokat kívánsz.

IPHIGENIA.

Jótéthez nem kell sok meggondolás.

THOAS.

Sok kell, mivel jót gyakran rossz követ.

IPHIGENIA.

Roszsza a' jót a' kétkedés teszi.

Ne kétkedjél, hallgass csak érzetedre.

NEG Y E D I K J E L E N E T.

ORESTES (felfegyverkezve), AZ ELÉBBIEK.

ORESTES. (a' szin felé fordulva)

Kettős erővel vívjátok! Kevés

Pillantatig tartsátok vissza őket.

Nyomjátok a' nagyobb erőt, hogy út
Legyen hajónkhoz, nénémnek 's nekem.

(Iphigeniához, a' nélkül hogy a' királyt látná)

Jőj, el vagyunk árulva, csak kevés

Időnk van elszökésre. Jőj hamar!

(meglátja a' királyt.)

THOAS. (fegyveréhez kapván)

Hol én vagyok, büntetlen nem lehet

Fegyver mezítlenül

ORESTES.

Értesíts,

Ki az, ki így dorgál.

IPHIGENIA.

Tiszteljed ebben

A' jó királyt, ki jó atyám leve.
 Öcsém, megengedj, én leányi szívvél
 Kezébe tettem mind hármunk' ügyét.
 Szándéktokat kivallottam neki,
 Az árulástól mentvén lelkemet.

ORESTES.

Elhagy-e mennünk békével haza?

IPHIGENIA.

A' villogó fegyver nem hágy felelnem.

ORESTES. (fegyverét a' hüvelybe tévén)

Szólj hát! szavadnak, látod, engedek.

Ö T Ö D I K J E L E N E T.

AZ ELÉBBIEK. PYLADES. Nem soká utána ARKAS.

(mind ketten kivont karddal)

PYLADES.

Ne késsetek. Végső erőködéssel
 Vívunk vitézink, 's lassan hátra menve
 Nyomúlnak vissza a' tenger felé.
 Mi fők' beszélgetése látszik itt?
 Lám a' király' tisztelt fejét szemlélem.

ARKAS.

Te oh király mint illik, nagy 's nyugodt
 Szívvél megállsz szemközt az ellenféllel.

A' vakmerők tüstént boszulva lesznek;
Népök csügged, 's hajójok már mienk,
Egy szódra láng' prédája lesz.

THOAS.

Eredj!
Fegyverszünést parancsolj! senki se
Bántassék a' mig itt beszélgetünk.

(Arkas el)

ORESTES.

Megegyezek. Menj öszvegyűjtni, hívem,
Vitézeinket; várjuk csendesen,
Az istenek mit végeztek felőlünk.

(Pylades megy):

HATODIK JELENET.

IPHIGENIA. THOAS. ORESTES.

IPHIGENIA.

Vegyétek-el legelsőbb aggodalmam!
Félek, hogy öszvevesztek mérgesen,
Ha, oh király, te a' méltányosság'
Szelid szavát nem hallgatod, 's öcsém,
Te nem parancsolsz ifjuság' hevének.

THOAS.

Én, mint idősbhez illik, csillapítom
Boszúm' tüzeit. Mutasd-meg, mondj okot,
Hogy Agamemnon volt atyád 's ez itt
Testvéred?

O R E S T E S.

Imhol a' kard, mellyel ő
 Megverte Troja' nagy vitézeit.
 Ezt gyilkosától elvevém, kívánva
 Az istenektől, hogy kart és erőt
 Adnának ollyat, a' millyent bira
 Eme' dicső király, de szebb halált.
 Válasszsz-ki egyet bajnokid közül
 'S a' legvitézebb mérkezzék velem,
 A' föld' akárhol szülte hősi közt
 Nincs senki, kit ne merjek elfogadni.

T H O A S.

Külföld' szülöttinek nem engedi
 Az ó szokás ez elsőséget ebben.

O R E S T E S.

Kezdd el tehát az új szokást mirajtunk.
 Mikor király nemest visz végbe, népe
 Követve azt törvénynyé szenteli.
 Engedj ne csak mentségünkért, hanem
 Külföldinek vívnom külföldikért.
 Ha én esendem el, reám 's ezekre
 Lesz mondva kárhozat; de hogy ha én
 Leszek szerencsés győzni, úgy ne lépjen
 E' partra senki, kit baráti sziv
 Segíteni nem sietne, 's háladással
 Hagyhassa itt e' tájt akárki is.

T H O A S.

Nem látszol, oh te ifju, elfajultnak

Nagy őseidtől, kikkel kérkedel.
 Nagy száma a' derék vitéz fiaknak,
 Kik engem kísérnek, de én magam
 Sem félek illy koromban vívni bajt,
 'S veled szerencsét kész vagyok próbálni.

IPHIGENIA.

Távol legyen! Nem szükség, oh király,
 Hogy vér tegyen tanút. Ne fogjatok
 Fegyvert! Vegyétek sorsom' szívetekre.
 A' férfi a' harcz által megdicsőül:
 Essék el bár, zeng énekben neve.
 De a' kesergve gyászló asszonyok'
 Könyárjait csak számba sem veszik
 Később nyomok; 's nem festik a' dalok
 A' számtalan napot és éjszakát,
 Mellyekben egy érző sziv a' hamar
 Elvált barátot vissza hasztalan
 Könyörgi sirva 's életét emésztve.
 Engem meginte jókor aggodalmam,
 Hogy egy zshivány' csalárd fortélyá által
 Ne hagyjam védhelyemtől elvonatni
 'S rabságra hurczoltatni éltemet.
 Szorgalmasan tőlök kikérdezék
 Minden körülményt, bélyeget kívánva;
 Kétségtelen vagyok már a' dologban.
 Lásd jobb kezén a' hármas csillagot,
 Melly születéskor látszék rajta már
 'S mellyből e' kéz' nehéz 's nagy tetteit

Jövendölé a' pap. Még teljesebben
 Meggyőz a' sebhely, mely szemöldökét
 Hasítja: gyenge gyermekkorban ő
 Elektra által karról véltelen
 Leejtve egy rézüstbe ütközött. —
 Bizonnyal ő az én öcsém! De kell-e
 Megmondanom, mely voltakép hasonlít
 Atyámhoz és mikép erősíti
 Szivem' vigsga állításomat?

T H O A S.

Kétségemből, ha szód kivenne is,
 'S melyekben elnyomnám is a' boszút,
 Még akkor is fegyverrel kellene
 Határozást tennünk. Itt békeség
 Nem lel helyet. Magad vallád, hogy ők
 Az istenne' képét rabolni jöttek.
 Azt vélitek, hogy ezt én csendesen
 Elnézem? A' görög szem megszerette
 Gyakorta a' vad népnek kincseit,
 Aranygyapját, lovát, szép lányait;
 De nem vivé mindég fortély 's erő
 Honokba vissza a' prédával őket.

O R E S T E S.

A' kép ne támaszszon pört oh király!
 Mi látjuk már, minémü tévedést
 Kötött egy isten fátyolként szemünkre,
 Midőn hazánkból e' tájékra küldte.
 Tanácsot kértem én 's megválhatást

A' Furiáktól; ő ekkép felelt:

„Ha a' hugot, ki Tauris' partjain

A' szent helyen nem önkényt tart lakást,
Honodba elhozod; kimúl az átok.“

Apollo, úgy véltük, hogy szól hugáról,

'S ő téged értett. Rólam a' bilincs

Lehulla már; te a' tiéidé

Vagy már, te szent! Mihelyt megilletél,

Meggyógyulék, utólszor karjaidban

Fogott ezer körmébe nagy bajom,

Velőmet őszverázta éktelen,

'S eltűnt mikép mély lyukba a' kigyó.

Ujulva vígadok már általad

A' napvilágnak. Égi fényt mutatva

Fejlik ki most az istenné' tanácsa.

Ő olly szent kép gyanánt, mellyhez csuda

Mennybéli végzet egy ország' örök

Sorsát kötötte, tégedet, nevünk'

Védangyalát elvitt és szent magányban

Rokon feleid' javára őrizett.

Midőn a' földön tőlünk elvesze

Minden, te mindent visszaadsz nekünk.

Hajtsd, oh király, elmédet békeségre,

Engedd, hogy ő atyáink' lakhelyét

Szentelje meg, vigyen be engemet

A' rút bűnöktől megtisztult terembe,

'S ültessen a' koros királyi székbe.

Fizess meg a' jókért, miket ada,

'S hagyj engem a' közelbi jussal élni!
 Fortély 's erőszak, hőst bár mint dicsőít,
 Ez égi lélek' tisztasága által
 Megszégyenül, 's egy áldott férfiből
 Vetett leányi bízalom nyer bért.

IPHIGENIA.

Emlékezzél szavadra 's légy kegyes
 E' hű 's igaz szájából jövő beszédre.
 Tekints reánk! Ritkán van alkalom
 Illy szépet és jót tenni; kéretünket
 Meg nem tagadhatd; oh tedd meg hamar.

THOAS.

Hát menjetek!

IPHIGENIA.

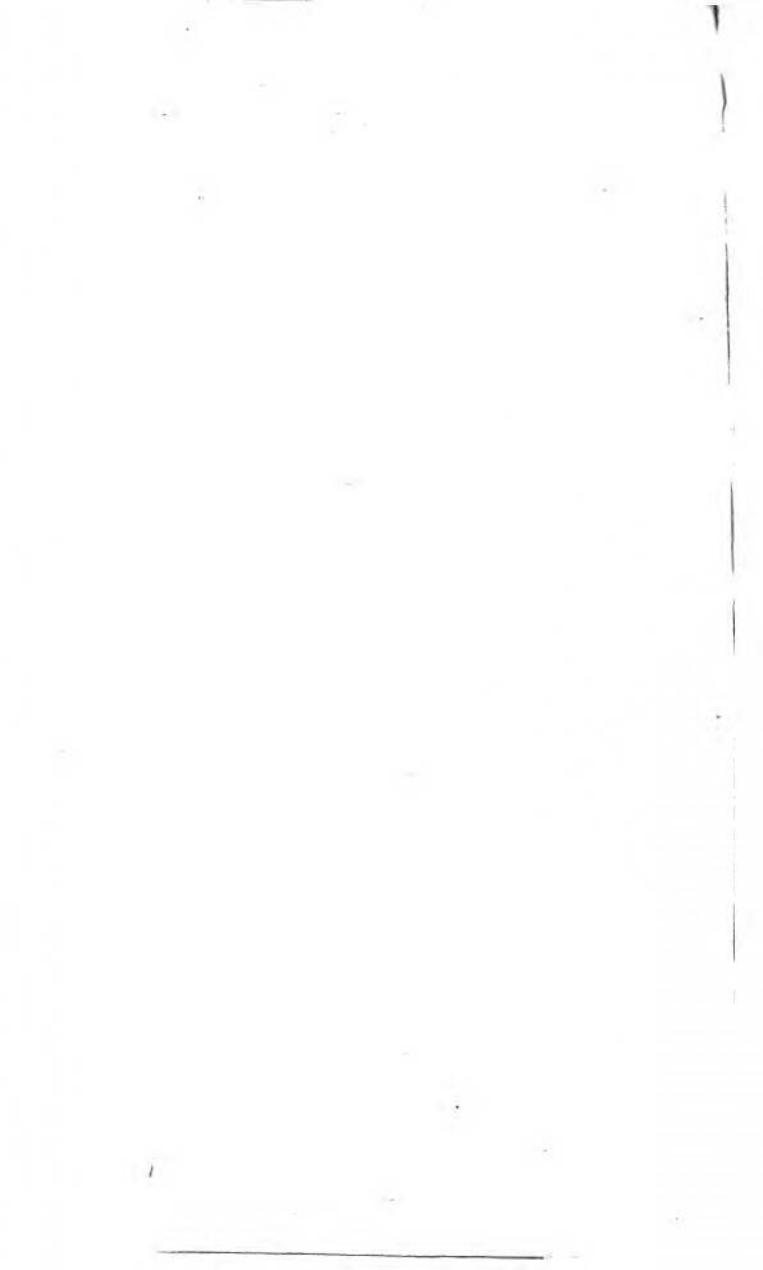
Ne úgy oh nagy király!
 Megbékülés nélkül 's áldástalan
 El nem megyek. Ne büntess száműzéssel!
 Legyen baráti és vendégi jus
 Köztünk; úgy nem fogunk elválni végkép
 'S örökre. Mint atyámat tisztelettel
 Szerettem, úgy téged szerettelek
 'S e' bényomás szivemben megmarad.
 Ha emberid közül akárkinek
 Szózatja olly hangot zeng bármikor
 Fülembe, mellyhez nálatok szokott,
 'S ha legszegényebben tűn is szemembe
 Az itt szokásban lévő öltözet:
 Isten gyanánt leszek kész azt fogadni,

Saját kezem vet ágyat annak ott,
 A' tűz mellé magamhoz ültetem,
 'S csupán felőled kérdezősködöm.
 Oh adjanak neked szép tettidért
 Méltó jutalmat a' nagy istenek!
 Isten hozzád! Oh fordulj nyájas arczczal
 Felénk, 's kegyes szívből adj búcsuszót,
 Ugy majd szelídebb szél fuval hajónkra
 'S enyhülnek a' megválás' könnyei.
 Isten hozzád! 'S nyujtsd jobbodat nekem,
 A' régi hű barátság' zálogául.

T H O A S.

Isten hozzátok!

Österreichische Nationalbibliothek

+Z174548502

